

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

HOMILIE

- 8 Rozhovor s Vladimírem Hauserem – A. Rozbořilová
- 27 Střední zdravotnická škola Náchod – D. Ženatá
- 30 Studentská konference v Senátu – J. Hofman
- 53 Povzbudivá inaugurace s otazníčky – J. Ruml

NOVĚ:
HLAVNÍ CÍRKEVNÍ
GRANTY V JEDINÉM
TERMÍNU

PODPORA VAŠICH PROJEKTŮ

- JERONÝMOVA JEDNOTA
- DIAKONICKÉ A ROZVOJOVÉ
PROJEKTY (DARP)
- NOVĚ I VČASNÉ PROJEKTY

**ŽÁDOSTI PODÁVEJTE ELEKTRONICKY
NA [E-CIRKEV.CZ/GRANTY](https://e-cirkev.cz/granty)**

projekty přijímáme od 1. 3. do 31. 5. 2023

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – Š. Hájek
- 8** Rozhovor s hercem „Lárym“
Hauserem – A. Rozbořilová
- 13** Nová budoucnost ze staré zvěsti –
J. Tengler
- 15** Vyjádřit nevyjádřitelné –
A. Rozbořilová
- 20** Otázka na tělo – A. Rozbořilová

MOJE CÍRKEV

- 27** Střední zdravotnická škola Náchod –
D. Ženatá
- 30** Studentská konference v Senátu
oficiálně zahájila Mezinárodní dny
proti rasismu v Česku – J. Hofman
- 33** Bavorští evangelíci věnují výtěžek
postní sbírky naší církvi –
A. Rozbořilová
- 36** Mládež volila, až nakonec zvolila –
K. Sojka
- 38** Evangelická oáza v Janských
Lázních – M. Drdová
- 39** Spolek Exulant vyznamenal sestru
Marii Provazníkovou – P. Brodský

DIAKONIE

- 42** Moc neplánuju – A. Šůra

SLOVO

- 45** Vzdělávat kazatele je jako otesávat
lžičku – T. Landová
- 48** Rozhovor s H. Strašákovou –
A. Rozbořilová
- 53** Povzbudivá inaugurace s otazníčky –
J. Ruml
- 55** Může od pionýra vzejít něco
dobrého – R. Mazur
- 58** Katarze na jevišti – A. Rozbořilová
- 60** Živý vztah s Bohem může mít každý –
S. Konvalinková
- 61** Poslední slovo – S. Kopecká

ÚVODNÍK

My kážeme Krista. A vy?

My kážeme Krista. “Ten nadpis nad vraty Betlémského kostela v brněnské Pellicově ulici mě vždycky dráždil. Působil na mě nějak nafoukaně, elitářsky. My kážeme Krista. A vy? Proč „my“? Že jsme to my křesťané, kteří hlásáme to pravé Boží slovo? Nelžeme si tím do kapsy, že jsme v něčem lepší, nebo snad dokonce vyvolení? Nehloubíme tímhle přístupem příkop mezi sebou a zbytkem společnosti? Anebo že by to byl důraz na kázání? My, evangelíci, dáváme důraz na Slovo, na kázání. Chceme hledat jádro Boží zvěsti – evangelia – a poctivě je nést dál. Nuže, nějaký smysl by to dávalo. Ostatně zálibou zdobit kostelní zdi různými biblickými citáty jsou evangelíci známí...

Ne, není to náhoda, že v té větě slyším vymezující tón. Onen citát totiž nejspíš odkazuje ke slovům apoštola Pavla: „Židé žádají zázračná znamení, Řekové vyhledávají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného.“ (1 K 1,22n)

Pavel připomíná, že Kristus je to, co nás, křesťany, od těch ostatních odlišuje. Svoji důvěru vkládáme do Božích rukou, které mají vykupitelskou moc. My hlásáme a následujeme Ježíše Krista, našeho Pána a Spasitele. Právě teď, v čase Velikonoc, se soustředíme na hloubku toho, co toto vyznání znamená.

Vlastně je to dobře, že ten nápis nesplyne s omítkou, ale i po 128 letech ponouká k úvaze. Třeba právě nad tím, co znamená „my“.

Betlémský kostel vznikl v dobách chatrné náboženské tolerance, konfesních třenic a národnostních tahanic mezi Čechy a Němci.

Je ale hřejivým paradoxem, že je to právě Kristus, který nás sjednocuje. Ať jsme protestanté, či katolíci, reformovaní, či luteráni, Češi, či Němci. Prostřednictvím Krista se ze všech stává jedno velké MY. Je dobré si to stále připomínat. Některé domy to mají napsáno přímo na čele...

Adéla Rozbořilová

Středisko pro zrakově postižené oslavilo třicet let existence

Současní i bývalí spolupracovníci, klienti a přátelé se sešli 23. března na neformálním setkání v objektu fary pražského klimentského sboru při příležitosti třicátého výročí zahájení činnosti Střediska pro zrakově postižené Diakonie ČCE.

Odpolednem provázela ředitelka střediska Jana Červeňáková, připomněla některé důležité osobnosti, které se o rozvoj střediska zasloužily.

Složité okolnosti, předcházející vzniku střediska, nastínil jeden z klientů, Milan Souček. Ten připomněl, že možnosti zrakově postižených dostat se ke křesťanské literatuře byly v době před revolucí velmi omezené, což se týkalo i samotné Bible. Evangelického zpěvníku v Braillově písmu se zrakově postižení dočkali až v roce 2002. Chyběla však i technika, zrakově postižení si mezi sebou šířili podomácku rozmnožené nahrávky. „Bylo to počátku technicky velmi komplikované. Měli jsme jen obyčejné mikrofony a magnetofon. Všechno jsme kopírovali na tzv. dvojčatech. O existenci kopírky na kazety jsme vůbec netušili, poprvé jsme se s ní setkali až po revoluci v Německu,“ vzpomíná Milan Souček.

Koncem roku 1992 obdrželo středisko dar na zřízení počítačové pracovny, jednalo se o jedno z prvních center tohoto typu pro zrakově postižené. V tomtéž roce získali zrakově postižení možnost využívat prostory budovy v Klimentské ulici, kam se středisko přesunulo z časlavské fary. V lednu 1993 pak vzniklo středisko Diakonie ČCE, jehož ředitelkou se stala právě Jana Červeňáková. V roce 1994 pak byla otevřena zvuková a digitální knihovna.

Dnes Středisko pro zrakově postižené poskytuje svým klientům celou škálu služeb, například jim díky rozsáhlé knihovně zprostředkovává přístup ke křesťanský orientované literatuře. Kromě zvukového časopisu jsou k dispozici také audioverze dalších publikací, mezi nimi i Český bratr. K dispozici jsou samozřejmě také tiskoviny v Braillově písmu a ve verzi pro slabozraké. Mimoto pořádá středisko různá setkání a rekreační pobyty.

Posláním střediska je sociální a pastorační služba pro osoby se zrakovým postižením. Základní myšlenkou bylo získat pro tuto skupinu víc informací, především v oblasti křesťanství. Od 1. 1. 2011 působí středisko jako součást Diakonie ČCE – Střediska celostátních programů a služeb.

ARo

Velikonoční sbírka pro sbor v Libčicích nad Vltavou

Každoročně o Velikonocích pořádají evangelické sbory solidární sbírku na jeden stavební projekt. Sběrka se nazývá „Hlavní dar lásky“ a je organizována Jeronýmovou jednotou. Ani letos to není jinak. Podpora tentokrát míří do Lib-

čic nad Vltavou, do milého společenství, které vlastními silami opravuje zázemí pro bohoslužebné, kulturní i komunitní aktivity. Výtěžek sbírky v roce 2023 pomůže se stavbou bytu pro faráře.

Sbírka bude použita konkrétně na půdní vestavbu farářského bytu, který sboru aktuálně chybí. Fara Libčice byla v přízemí nově zrekonstruována a upravena pro moderní provoz. Poskytuje prostor pro setkávání i potřebné zázemí. Žije to tu čilým sborovým i komunitním životem: kromě bohoslužeb, biblických a dalších setkání tu fungují dětské kluby, učí se angličtina, cvičí se, zkouší se hudba, pořádají se příměstské tábory a festivaly...

QR Platba

I váš příspěvek na tuto sbírku může být konkrétním projevem lásky a sounáležitosti s potřebným sborem naší církve. Pokud jste nemohli přispět během neděle velikonoční v některém z evangelických sborů a váš sbor již sbírku odeslal, lze ještě do konce dubna podpořit tuto věc individuální platbou například prostřednictvím přiloženého QR kódu. Více informací i video, které libčický záměr detailně představuje, najdete na e-cirkev.cz/jj2023.

Loňská sbírka na Hlavní dar lásky vynesla 1 131 562 Kč a byla určena sboru v Chrástu u Plzně. Děkujeme všem dárcům za jejich podporu, díky níž mohou evangelické sbory ve své službě růst.

Hof

Výzva pro DaRP v roce 2024

Církev vyhláší výzvy na podporu financování diakonických a rozvojových projektů pro rok

2024 a dvouletých rozvojových projektů pro roky 2024 a 2025. Pokračuje tak v systému podpory našich sborů v rámci grantového systému ČCE.

Jedná se o žádosti v těchto oblastech:

- rozvoj sborů, výchova a vzdělávání
- diakonická práce
- sbory ČCE a životní prostředí

Podrobnější informace o oprávněných žadatelích, zaměření výzev, orientační alokaci finančních prostředků i o rozpočtových limitech jsou uvedeny v jednotlivých výzvách, které najdete spolu s pravidly grantového systému a ostatními dokumenty na webu ústředí ČCE <https://ustredice.e-cirkev.cz/dokumenty-temata/granty-a-dotace/grantovy-system/>.

Zde také najdete pokyny k registraci a podání žádosti, které jsou uvedeny v manuálu „Jak podat projekt v ČCE?“

Žádosti budou podávány opět v novém systému pro správu projektů ČCE. Novinkou v letošním roce je změna termínu podávání žádostí na období od 1. 3. do 31. 5. 2023.

V souvislosti s posunutím termínu příjmu žádostí budou i výsledky hodnocení zveřejněny dříve, než to bylo doposud, nejpozději do 30. 9. 2023. Proto církev umožňuje zahájit realizaci schválených projektů již od 1. 10. 2023, aniž by se posunoval konec realizace jednoletých i dvouletých projektů, kterým je konec příslušného kalendářního roku. Další změnou bude vyúčtování dvouletých projektů, které bude vyžadováno až v závěrečné zprávě. Povinnost zaslat průběžnou zprávu po prvním roce řešení ale zůstává.

Při zpracování žádosti by se žadatelé měli zaměřit na plnění jednotlivých hodnotících kritérií, podle kterých jsou jednotlivé žádosti bodovány.

Stejně jako v předchozích ročnících nabízí církevní ústředí i tentokrát individuální konzultace, které budou poskytovány dle domluvy. Dotazy posílejte na e-mailovou adresu granty@e-cirkev.cz.

Vladimír Zikmund/ARO

TÉMA: HOMILIE

za dnešní kázání
prosím

ať není odtrženo od reality
ať není odtrženo od bible
ať není odtrženo od tebe
Pane Bože

ať nezmizí jako pára nad hrncem
ať potěší smutnou duši
ukáže cestu zbloudilému
šlápne na kuří oko hříchu

věřím že i tentokrát
jsi pomáhal vařit
nedělní pokrm
Duchem svatým

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

kresba: Magdalena Plíšková

Vítězství nad smrtí

Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista (1 K 15,57)

Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství, říká apoštol, a myslí tím vítězství nad smrtí. Jak tomu rozumět? Vítězství nad smrtí... Vždyť víme, že každý člověk umře. Poslechneme si velikonoční příběh, ale smrt je tu pořád a s její mocí nic neotřásl. Také my jednou zemřeme. Tak jaké vítězství?

Ale když čteme příběh o vzkříšení v celé novozákonní souvislosti, pak musíme uznat, že něco se přece jen změnilo; ono to nezůstalo všechno stejné, smrt už teď není pro nás tatáž jako byla předtím. Vzkříšení přece jen opravdu něco znamená, není to jen výplod lidské fantazie bez reálného podkladu – a není to jen něco, co se týká pouze Ježíše, ale týká se to i nás, i našeho života i našeho umírání.

Snad nejlépe je to vidět hned na životě učedníků – rozuteklí, zalezlí, plní strachu a zbabělosti. I první z nich, Petr, má tak hrdlo sevřeno, že zrazuje, zapírá Ježíše, třikrát lže; že prý ho nezná. A pak se děje cosi neuvěřitelného, učedníci najednou neohroženě zvěstují Ježíše jako Krista, strach je přemožen, a když čteme Petrovo kázání v Jeruzalémě, jak je zapsáno ve Skutcích, divíme se jeho statečnosti, jeho odvaze a přímosti. Ten člověk musel něco mimořádného prožít, neboť teď už se nebojí, ale riskuje život pro evangelium Ježíše Krista. Co to bylo? Co prožili učedníci, co prožil Petr?

Setkání s Ježíšem, setkání se vzkříšeným. Prázdný hrob dostal smysl v prožitku, že Ježíš žije, je přítomen, koná své dílo, smrt ho nepřemohla. Všechno to, co Ježíš učil a čím žil, neskončilo, nezlikvidovali ho, všechno pokračuje dál, ba právě teď to teprve začíná nabírat obrátky, neboť se to stává silou pro mnoho dalších lidí.

Vzkříšení tedy znamená proměnu – konec strachu, konec ochromení a začátek nového života. S Kristem proti smrti! S jeho láskou, s jeho Slovem, s jeho Duchem!

I náš život se může takto proměnit. I my, když se setkáme se vzkříšeným, když ho poznáme, můžeme odhalit prázdnotu hrobu, prázdnotu toho, čeho jsme se tolik děsili a ještě děsíme. Hrob zeje prázdnotou, protože v Kristu je smysl života jinde.

Ježíšův prázdný hrob se tedy bezprostředně týká našeho života – nemusíme žít v ochromení, strachu, v rezignaci, že smrt všechno sežere, ale můžeme se dát s Kristem do díla Božího království – smrti navzdory, smrti na potvoru.

Ale nejen na naši činnost má takto vzkříšení vliv. Taky pro samotné naše umírání otvírá se tu nadějný výhled. V Kristu už smrt není jen surovou nepochopitelností, ale můžeme ji chápat také jako návrat k Otci, návrat k dárce života, návrat domů. I o tom prázdný hrob vypovídá, neboť v příběhu je řečeno: Není zde, byl vzkříšen (rozumí se Bohem Otcem), a u Jana dokonce říká Ježíš sám: vystupuji k Otci. I my můžeme umírat s nadějí v srdci. Jakkoli naše fyzické tělo končí, přece v Kristu nemusíme smrt vidět ►

jako to poslední. I my můžeme ve chvíli umírání odevzdat sami sebe nejen hrobu, ale především náruči Otcově.

Tak tedy: přece jen vítězství? Dá se to tak nazvat? Je to, co jsme právě řekli, pro nás vítězstvím nad smrtí?

„Smrt je pohlceň, Bůh zvítězil! Kde je smrti tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ Tak jásá apoštol Pavel a prohlašuje smrt za poraženou. Smrt ztratila svou fatální moc, ďábel se vzteká a křesťané se radují: Chvála buď Bohu, který

nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista!

Možná se to někomu bude pořád ještě zdát málo. A dál bude trvat na tom, že Ježíšovo vzkříšení stejně žádné vítězství není. Škoda. Lepší zbraň proti smrti se asi vymyslet nedá. Vzkříšení je skvělá Boží nabídka, úžasná Boží možnost. Kdo tuto nabídku přijímá, je bohatě odměněn – ve víře, lásce a naději.

Štěpán Hájek, foto: pexels.com

ROZHOVOR S HERCEM VLADIMÍREM „LÁRYM“ HAUSEREM

Na kazatelně by měl být farář především člověkem

O řečové průpravě kazatelů, autenticitě a lidskosti

Nejen mezi kolegy, ale i mimo hereckou branži je herec Vladimír Hauser známější jako Láry. Jeho profesní i osobní život je neoddělitelně spjat s brněnskou divadelní scénou. Vystudoval hereckou konzervatoř, na JAMU se kvůli špatnému kádrovému posudku nedostal. Stálé angažmá našel v Divadle Husa na provázku, které je jeho domovským jevištěm dodnes. V srpnu 2023 tak zahájí svou již padesátou sezonu. První film, ve kterém hrál, muzikál *Ballada pro banditu* (1978), je dnes už legendární. Od té doby má však na kontě plejádu především divadelních rolí (např. *Hordubal*, *Don Quijote*, *Mein Švejk*), ale také těch filmových (např. *O rodičích a dětech*, *Kryštof*) a seriálových (např. *Četnické humoresky*, *Dobré ráno*, *Brno!*). Kromě toho je aktivní evangelík, člen sboru Brno II, své profesní znalosti využívá také na kurzech pro kazatele, které učí pracovat s hlasovým projevem.

Jak jste se vlastně dostal k herectví?

Oba dva moji rodiče se věnovali amatérskému divadlu. Já jsem hodně četl, chodil jsem taky do dramatického kroužku, který se zabýval mj. recitací. Když jsem jednu recitační soutěž vyhrál, zeptala se mě jedna herečka – tuším, že to byla Helena Kružíková – jestli bych nechtěl jít na konzervatoř. A já jsem odpověděl, proč ne. Doma překážky nebyly, tak jsem udělal zkoušky a dostal jsem se na herecké oddělení konzervatoře. Potom jsem se hlásil ještě na JAMU, ale tam mě nevzali. Místo toho jsem se přihlásil do tehdy ještě amatérského divadla Na provázku, které v roce 1973 začínalo na profesionální úrovni. Oni mě vzali a od té doby jsem tam. A jsem rád, je to divadlo mého srdce.

Kromě herectví také namlouváte audioknihy. Dokonce jste i nám připravil audioverze několika čísel Českého bratra. Čtete text dopředu, nebo rovnou spatra nahráváte?

Zkušený herec by měl dokázat přečíst text spatra. Většinou se to tak ovšem nedělá. Když člo-

věk něco natáčí, měl by si text předem minimálně přečíst. Já si text připravuju tak, že si graficky vyznačím, třeba kde má být důraz, kde věta zůstává otevřená, kdy se má jít s hlasem nahoru a podobně. Takže je to něco jako notová osnova.

Jak vy to vlastně máte s vírou? Víím, že jste v minulosti s ČCE několikrát spolupracoval, ale nejsem si jista, jak přesně to je s vaším vyznáním.

Moje cesta byla poměrně komplikovaná. Jsem pokřtěný katolík, dokonce biřmovaný, kromě toho jsem chodil do křesťansky zaměřeného skautského oddílu. V době středoškolských studií jsem se ale od katolické církve vzdálil, přestalo mi to sedět. Ne samotná víra, ale ta instituce.

A pak jsem se náhodou v Horních Dubenkách na festivalu Parrésia, kde jsem hrál, potkal se Štěpánem Hájkem, to jsme se tam ale jen viděli. Až později jsem se dozvěděl, že je ve sboru v [Brně-]Husovicích, tak jsem tam tehdy se svojí dcerou na jedny bohoslužby zašel. A příště jsme s sebou vzali i moji ženu. Začali jsme tam chodit, stali jsme se členy husovického sboru. Nějaký čas jsem tam byl dokonce i ve staršovstvu. V současnosti ale bývám spíš v Blahoslavově domě [FS Brno II]. Ale necítím se ani jako evangelík ani katolík, jsem prostě křesťan.

Pomáhá vám víra nějak v herectví? Obojí je hodně niterná záležitost...

Já myslím, že víra se překrývá s celým životem člověka, a tím pádem i s jeho prací. Ale konkretizovat to na divadlo a tvrdit, že mi v něm víra pomáhá, to nemůžu. S našim divadlem se ale křesťanství nebo náboženství samotné protnul několikrát. Dělali jsme třeba inscenaci *Evan-gelium podle Lukáše*. Byl tady kamarád farář, zkoušky jsme třeba začínali modlitbou, měli jsme i různé meditace nad textem. Pohled na víru z hlediska divadla se ale určitě promítl i do dalších inscenací.

Jak se díváte na případy, když se na divadle odehrává něco, co může být z pohledu některých křesťanů kontroverzní? Napadá mě kauza kolem inscenace *Naše násilí, vaše násilí*, jejíž uvedení v r. 2018 shodou okolností právě na jevišti Husy na provázku vyvolala demonstraci před budovou, a dokonce i přerušení představení.

v divadelní šatně

To představení bylo u nás v sále, náš soubor v něm ovšem nehrál, byl to soubor divadla Mladinsko Gledališče, vedený chorvatským režisérem Oliverem Frljičem. Náš sál byl festivalu [Divadelní svět Brno] zapůjčen. Už před představením se ale v médiích objevila fotografie, na které herec připomínající Ježíše zdánlivě znásilňuje muslimku. Na to se zvedla velká vlna nevole. Jednak ze strany fundamentálních křesťanů, kteří protestovali už dlouho předtím, než se představení uskutečnilo. A pak to taky byla skupina „Slušní lidé“, kteří v Brně tehdy kandidovali ve volbách a na té kauze si vlastně udělali reklamu. Do divadla nebylo prakticky možné se dostat, byla tady spousta lidí i policie. „Slušní lidé“ i křesťanští aktivisté si zakoupili množství vstupenek. V sále pak jedni pískali a modlili se, druzí v modrých tričkách zablokovali představení. Dohrálo se až po zásahu pořádkových služeb. Na základě toho nás [Centrum experimentálního divadla, jehož je soubor ►

Divadla Husa na provázku součástí] i ředitele festivalu ostatně zažaloval i kardinál Duka. Ten proces se táhl čtyři roky. Nakonec soud rozhodl, že pan Duka nemá pravdu. Naše představení *Vykouření* se zabývá právě touto kauzou. Název vychází z toho, že jsme se snažili prostor vykourit od nánosu toho hnusu, kterým jsme byli zavaleni. Byly to nechutnosti, kterými nás lidi zahrnovali, aniž by představení viděli nebo znali jakékoliv souvislosti. Dokonce jsem se potkal i s evangelickými bratry, kteří se tomu podívali a ptali se mě, jestli jsem v té sprostárně hrál.

A vy sám máte jaký názor? Snese divadlo všechno, nebo existují nějaké morální hranice?

Myslíte morální hranice, nebo křesťanské hranice? Ti křesťané totiž protestovali proti něčemu, čemu nerozuměli. Mysleli si, že vidí Ježíše, který znásilňuje muslimku, ale celé to byla metafora, obraz. Vy můžete na divadle vytvořit obraz, který někoho rozčílí jenom proto, že tomu nerozumí. Pak si třeba myslí, že plivete na Ježíše a na křesťanství, což není pravda. To přece neznamená, že by nebylo možné například ke křesťanským symbolům přistupovat s nadhledem nebo s humorem. Proč bych nemohl zahrát Ježíše? A proč bych ho nemohl zahrát tak, že se lidi budou smát? Když udělám z něčeho fór, není to přece proti Ježíši nebo víře.

A co ta morální pravidla? Je na divadle něco tabu, anebo je – slovy Ivana z *Bratrů Karamazových* – „vše dovoleno“?

Divadlo je svobodné umění. Na jevišti můžete udělat i něco, co někomu připadá hnusné. Záleží ale na tom, jestli to děláte jen proto, aby to bylo hnusné, anebo aby ta hnusota něco vyvolala. Samozřejmě to může narážet i na morálku. Teoreticky by se mohlo stát něco, co bude tzv. přes čáru, třeba totální znevážení víry, umění nebo člověka, a to by bylo špatně. Podle zákona

je zakázáno na jevišti týrat nebo zabíjet zvířata. To samozřejmě platí i o lidech.

Jak se vám poslouchají nedělní bohoslužby? Projeví se tam nějak vaše „profesionální deformace“? Všímate si, jak farář mluví? Neruší vás to?

To víte, že jo! Ale to se netýká jenom farářů, týká se to jakéhokoliv projevu. Když budu na přednášce nějakého profesora a on bude mluvit tak, že se mi chce po pěti minutách usnout, taky mi jeho projev bude vadit.

Které kázání je nudnější? To, které je obsahově slabé, anebo to, které je špatně rétoricky předneseno?

Můžete napsat sebelepší text, a tím, jak jej přečtete, interpretujete, jej můžete úplně zabít. A naopak může být text „horší“, což si netroufám posuzovat z kazatelského hlediska, jestli dobrý přednes pomůže.

Myslíte, že je důležité, aby měl kazatel nějakou řečovou průpravu, nebo naopak spatřujete půvab v lidskosti a autenticitě sdělení?

To je právě to. Vy říkáte „v lidskosti a autenticitě“, ale ve spoustě případů není ani lidskost ani autenticita. Ta je v tom, jak je to napsáno, ale není to v tom projevu. Jak jsem už říkal – text může být napsán sebelíp, ale tím projevem může být totálně znehodnocen. Nejde o to umět vyslovovat, ale umět text nějakým způsobem interpretovat a podat posluchačům. V tom jsou si herci a kazatelé velmi blízcí. Herec musí hrát tak, aby to diváka zaujalo a aby si z toho něco odnesl. Kazatel by na tom měl být stejně. Mělo by to být lidské a autentické, ne přečtený text.

Nehrozí pak riziko přílišné teatrálnosti anebo to, že z bohoslužeb bude farářova *one man show*?

Kázání samozřejmě není performance ani one man show. Existují prostředky při interpretaci textu, jejich použití neznamená být herec nebo

přehrávat. Jak by v kázání mohl farář přehrávat? Moc si to nedokážu představit. Možná kdyby hřímal ve stylu: „Vy jste hříšní a patříte zatlačit do pekla!“ To je samozřejmě špatně. Opačný extrém je, když má člověk určitý způsob intonace, kterou používá pořád dokola. Byla jste někdy na hradě s průvodcem? A vzpomínáte, jakou měl intonaci? Právě proto, že měl naučený text a tu intonaci se naučil. Kdyby to říkal spatra a vlastními slovy, tak by to bylo něco jiného. Anebo kdyby uměl i ten naučený text nějak podat.

Dá se tedy říct, že jde v kázání i o to udržet míru emocí, aby to nebylo teatrální, ale zároveň ani úplně nezaujaté?

Mezi zaujatostí či nezaujatostí a emocemi je rozdíl. Když já sám budu v nějaké emoci, tak to sdělení nepředám. Vzpomínám si na jednu presbyterku, která měla přímluvnou modlitbu a během ní se rozplakala. To bylo naprosto kontraproduktivní, protože v tom okamžiku člověk začne přemýšlet, proč ta paní pláče. Při přímluvné modlitbě mám vnímat to, co ten druhý říká, a v duchu se k tomu připojovat. Ale proč bych měl plakat?

Emoce podané na kazatelně jsou podle mého špatně. To ale neznamená, že by kazatel nemohl něco říkat živě, zasmát se, říct něco veselého, co v lidech vyvolá reakci. Stejně tak to neznamená, že by měl stát na kazatelně bez jediného gesta. On by měl v první řadě být pořád člověkem, nikoliv dřevěným svatým.

Prý spolupracujete s faráři a pomáháte jim vybrušovat rétorické dovednosti. Jak to probíhá?

Už desítky let dělám školení pro vikáře čili budoucí kazatele. Kromě toho jezdivám i na homiletické semináře, školím i presbytery a laické kazatele. Na kurzech je „přednášková“ část, kde se bavíme o technice, způsobech mluvy nebo jazykových problémech. Věnujeme se i dalším věcem, jako jsou jazykolamy, tréma.

Poslední část kurzu je práce s konkrétním člověkem. On něco předvede, já k tomu mám komentář, on pak zkusí něco jiného a já mu k tomu zase něco řeknu.

v inscenaci Mein Švejk

To znamená, že každý z účastníků si přednes vyzkouší?

V případě vikářů je to tak vždycky. Laických kazatelů bývá občas víc, takže se na všechny nedostane. Ale i z vystoupení kolegů se třeba můžou ti ostatní poučit.

Co je nejčastější rétorická „vada“ či zlovyk farářů, kterou napravujete?

Může to být tzv. farářská macha. To znamená, že někdo nabude přesvědčení, že správný přednes je intonovat stejným způsobem jako už nějaký jiný farář před ním. Čili jednotvárná, stále stejná intonace vět.

Jak by měl vlastně vypadat ideální hlasový projev faráře?

Především by měl mluvit sám za sebe, protože je člověk, ne svatý. Měl by být lidský a autentický. Autenticita spočívá v tom, že text, který vymyslel a v sobotu v noci se tím trápil, říká sám za sebe. On by ten text měl interpretovat tak, jako kdyby ho v té chvíli vymýšlel. Jako kdyby ho to zrovna napadalo. Být farář neznamená být důstojný nebo se projevovat v rámci nějakých ►

konvencí. Jediná konvence spočívá v tom, že má talár a tabulky. V jazykovém projevu by neměla být žádná. Záleží na každém faráři, jestli káže po smyslu, anebo něco nevěrohodně maluje.

Evangelická praxe je poměrně specifická tím, že farář si s předstihem text napíše, a pak jej více méně slovo od slova předčítá. Jak zvládnout zároveň sledovat text a udržet interakci s obecnstvem?

To je technika. Přednášející nesmí jen civět do papíru, musí se dívat do lidí, aby věděl, jak reagují a jestli ho vůbec sledují. Nejistý farář se dívá do textu nebo dozadu na varhany a nesleduje lidi. Dobrý farář by měl ale vnímat, jestli ho jeho „ovečky“ vnímají. Jestli dědeček ve druhé řadě nespí. A pokud vedle sedí se svěšenou hlavou dalších pět lidí, tak by na to měl už nějak zareagovat, třeba je nějak probudit.

Co když má farář trému? Co má udělat, aby neutekl z kazatelny?

Zůstat tam.

Co radíte začínajícím farářům?

Frťan proti trémě nepomůže. Vikářům říkám, že důležité je se nevzdat. Opakování je matka moudrosti, a tím, že na kazatelnu budou chodit často, si časem zvyknou. Tréma postupně sama odejde. Samozřejmě existují meditační cvičení a další prostředky, které s trémou pomůžou. Nejvíc ale udělá čas, který ji postupně odplaví.

Některé biblické texty jsou původně písňové formy. V naší církvi se ale zpívaná liturgie téměř nevyskytuje. Nemáte pocit, že je při bohoslužbách mluveného slova až moc? Nezdají se vám evangelické bohoslužby jednotvárné?

Nezdají. Někdy mám pocit, že do nich prosakují takzvané katolické prvky nebo něco, s čím jsem se setkal „v dobách svého katolictví“. To jsou třeba sponsoria [střídavý zpěv či recitace mezi farářem a shromážděním], se kterými jsem se v evangelických kostelích už setkal, a myslím, že je to tak dobře. Pokud jde o to zpívání, evangelici mají písně, které také k něčemu odkazují. Měly by například konvenovat s kázáním.

Doted' jsme se bavili o slovu a řeči. Jak je to ale s tichem? Měl by dobrý rétor umět taky mlčet?

Když použiju divadelní hantýrku, přiléhavější označení je „pauza“. Když řeknu nějakou významnou myšlenku a chci, aby se nad ní lidé mohli na chvíli zamyslet, můžu udělat pauzu, a až po chvíli pokračovat dál. Stejně tak když bude modlitba, a já chci, aby se lidi myšlenkově napojili na to, co jsem řekl, přidali k tomu něco svého a propojili se vertikálou, taky je vhodné radši udělat pauzu a netlačit do nich jednu věc za druhou.

Má farářství s herectvím něco podobného?

To už jsme vlastně dali najevo v celém rozhovoru. Je to podobné v tom, že farář stejně jako herec předstupuje před lidi a něco by jim měl sdělit.

Zatímco farář je na kazatelně sám za sebe, herec vystupuje v nějaké roli. Je to spíš výhoda, nebo nevýhoda?

Rozdíl v tom je, ale být v nějaké roli určitě není komfortnější než být sám za sebe. I do ztvárněvané postavy musím dát něco ze sebe.

Když ještě chvíli zůstanu u motivu ticha, napadá mě slavný citát filosofa Ludwiga

Wittgensteina: „O čem nelze mluvit, o tom je třeba mlčet.“ Myslíte si taky, že jsou věci, které se slovem vyjádřit nedají?

Původně jsem chtěl odpovědět taky citátem – Puškina: „Existují city, které nelze vyslovit jinak, než mlčením.“ Prý to už před ním řekl Petrarca. Já myslím, že je dobré mít někoho, s kým se dá mlčet...

připravila Adéla Rozbořilová, foto: archiv Divadla Husa na provázku/ARo

HOMILIE

Nová budoucnost ze staré zvěsti

Na kázání musejí být tři

K označení postavy duchovního se v naší církvi používá slovo „kazatel“. Už samotný název ukazuje, jakou činnost považujeme v církvi za natolik významnou, abychom si kvůli ní povolávali specialisty. Pro mnohé je kázání hlavním bodem bohoslužeb. Pokud někde kazatel se svým kázáním nemůže být v neděli přítomen, sáhne se po tištěných bohoslužebných podkladech, které příznačně nenazýváme „Sbírka bohoslužeb“, nýbrž „Sbírka kázání“. Především nám záleží na kázání, je naším evangelickým rodinným stříbrem, o něž se staráme s velkou péčí a láskou. Bez kázání bychom si připadali ochuzeni a tak nějak zvláště chromí.

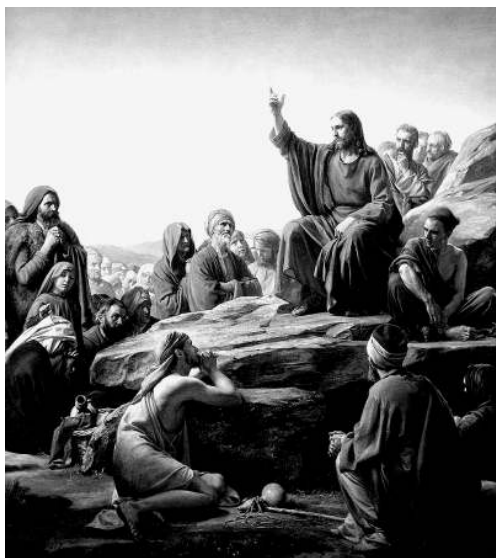
Ze starého nové

Nezasvěceného pozorovatele pohled zvenčí na naše sbory může zarazit. V neděli ráno se schází

větší či menší skupina lidí a předčítají si rozmanité výňatky z tlusté knihy. Nejmladším ze čtených textů je téměř dva tisíce let, věk nejstarších se pohybuje kolem tří tisíc roků. Na staříčká biblická čtení navazuje kázání, které je má propojit se současností. Vytkli jsme si velmi odvážný úkol: na základě dávnověkých textů promlouvat do přítomnosti. Není to pošetilé? Proč raději nesáhneme po nějakých soudobých textech, ze kterých bychom nemuseli aktuálnost tak pracně dolovat?

Křesťanské bohoslužby se konají kolem Bible, jež má jedinečné postavení mezi veškerou psanou a nepsanou tradicí. Proto se jí říká Písmo svaté, tj. jedinečné a vyhrazené ke zvláštnímu účelu. Když se středověká církev zahalila do nabobtnalých obřadů a předpisů, obrátili se reformátoři na Bibli jako na ústavu, kterou má být měřeno veškeré dění v církvi. A učinili pozoruhodný objev – navzdory svému stáří Bible funguje jako směrodatný dokument pro obnovu života osobního i společenského. ►

Kázání se stalo zvěstováním základních pravidel života a jejich aplikace na současnost. My se podnes držíme tohoto přístupu a dopřáváme si tu luxusní námahu přemýšlet o životě na základě moudrosti předků. A podobně jako oni také my díky kázání nacházíme v Bibli směrovky k pravdě nadčasové („je dobré důvěřovat Bohu“) i časové („je dobré pomáhat válečným uprchlíkům“).

Ježíšovo kázání na hoře

Umění kázat

Značná část teologického studia je zaměřena na dovednosti spjaté s kázáním, zejména na znalost Bible. I v běžném sborovém provozu faráři věnují přípravě kázání takové množství času jako máločemu jinému. V Bibli se celkem vyznáme a dokážeme vyložit původní záměry jednotlivých částí. Jenže jak překlomit onen dávný obsah do současných poměrů?

Mnohokrát se kázání podobalo přednášce. Ostatně i talár jakožto kazatelský oděv byl převzat z univerzitního prostředí. Ideálem byla učnost – vzdělaný kazatel podává posluchačům výklad o tom, co se v Bibli píše. Sami ale cítíme, že referát o vědeckých poznatcích, jakkoli zajímavých, nestačí. Kázání rozhodně nemá jenom

poučovat, má také člověka potěšit a povzbudit jej k důvěře vůči Bohu. Zde se nabízejí i jiné nástroje nežli školský výklad.

Od šedesátých let se začalo při kázání i celých bohoslužbách ve světě uplatňovat estetické hledisko. Jak zařídit, aby se kázání pěkně poslouchalo a lidé se v kostele cítili příjemně? Kazatelovou starostí není pouze, co má povědět, ale také jakou formou to má povědět, aby posluchači dobře vnímali. V éře kina, televize a rozhlasu vyrostla bohoslužbám mohutná konkurence, která zároveň nabídla inspiraci. Kazatelna není jediné místo, kde se v řeči pracuje se slovy a s obrazy. Kazatelé se mohou učit nejen u sečtělých vzdělavců, ale také u básníků, kteří ohledávají možnosti jazyka, u muzikantů, kteří se s vášní ponoří do hry, u spisovatelů a dramatiků, kteří dovedou z obrazů napínavě vyklenout příběh, jenž uchvátí pozornost. Výsledkem bude kázání, které je biblicky podloženo a o Bohu nežvaní, a které je přitom malým uměleckým dílem a posluchače nenudí.

Originál?

Od kazatele se obvykle očekává originalita. Každou neděli přijít s novým rozбором biblického oddílu a dovedně jej vztáhnout k současnosti. Měli bychom slevit z tohoto požadavku a šetřit jak silami, tak materiálem. Řada kazatelů opatrně přiznává, jak veliké břemeno pro ně představuje každotýdenní příprava; někteří si se sborem dojednávají volnou neděli, kdy nemusí sloužit. Kazatel nemá být sešněrován dokazováním své originality, nýbrž má živě zvěstovat slovo Boží. Všechno nemusí vymyslet sám, má však dát při bohoslužbách zaznít tomu, co jeho sbor potřebuje slyšet. Vedle výkladu Bible patří ke kazatelským schopnostem také umění vyhledávat, přebírat a opracovávat podněty odjinud. Ať už po částech, nebo jako hotový celek. Díky internetu jsou rozmanité zdroje „nadoklik“. „Dobré kázání je darem Ducha svatého celé církvi,“ praví ověřená moudrost. Je škoda, jestliže povedené nápady zaznějí jen jednou a na jednom místě, když mohou oslovit mnoho lidí jinde.

„Tohle by měli slyšet v našem kostele,“ říkám si, když pročítám či poslouchám cizí kázání a modlitby. A čerpám. Osobně párkrát do roka rád použiji kompletní kázání ze zahraničí. Dobře kázat se učíme prostřednictvím dobrých kázání.

M. Luther káže svým věrným (1561)

Spolupracovat se Stvořitelem

Na kázání musí být tři – kazatel, posluchačstvo a Duch svatý. Oni společně kázání vytvářejí. My kazatelé se občas tuze moříme, abychom dostali na papír písmena. Popsaný papír ale ještě není kázání. To nakonec vzniká až při přednesu ve společenství, kde je zasazeno do bohoslu-

žeb s modlitbami, písněmi, biblickým čtením, večerí Páně... A kde je přítomen Bůh, jehož oslavujeme. Z různých prvků skládáme slavnost, na níž se podílíme všichni a při níž se staré poselství Bible propojuje s novými životními situacemi. Je-li kázání vnímavé vůči aktuálním otázkám posluchačů, jsou posluchači vnímaví vůči Bibli, z níž se káže. Podobně jako u anekdoty nesmí však ani v kázání být všechno vysvětleno, musí být ponechán prostor pro vlastní pochopení. Ten poslední, završující kousíček kázání nemá v rukou kazatel, nýbrž chápavý posluchač. Když kázání přesvědčivě otevře dveře k Bohu a posluchač sám se dovtipí, co pro něj Bůh znamená, tehdy se děje víra. Duch svatý spolu s námi a v nás tvoří novou naději a chuť milovat. Bohoslužby se tak stávají událostí, při níž se skrze porozumění Božímu slovu člověk a Bůh sbližují. Poněvadž Pán Bůh se svým stvořením není ještě hotov, bude i nadále v našich bohoslužbách tvořivě působit. A tak nás v budoucnu čeká ještě mnoho kázání, která nám dodají novou radost ze staré zvěsti. Bohu díky.

Jiří Tengler, foto: wikipedia.cz

SLOVO JAKO BOŽÍ TAJEMSTVÍ

Vyjádřit nevyjádřitelné

K výzvam (nejen) na kazatelně

Každý, kdo chce hovořit o spáse, čelí problému, jak ztvárnit realitu, kterou v plnosti nezakusil. Každý, kdo chce hovořit o Bohu, čelí problému, jak popsat někoho, koho dosud v plnosti nepoznal.

„Jako teologové máme mluvit o Bohu. Jsme však lidé a jako takoví o Bohu mluvit nemůžeme. Máme vědět obojí: jak to, že máme, tak to, že

nemůžeme, a právě tím vzdát Bohu čest,“ říká evangelický teolog Karl Barth.

Slovo je zkrátka samo o sobě slabé na to, aby dokázalo v plnosti vypovědět o Boží zvěsti. Běžný jazyk zde tahá za kratší konec. Jak s touto svízelnou pozicí naložit? Máme to vzdát, protože všechny pokusy o výpověď o Bohu vyjdou naplano? Existují některé cesty, kudy se – nejen v kázání – vydat?

Posunout hranice jazyka

Obnovený důraz na výklad Písma a porozumění biblickému textu v době reformační vynesl v bohoslužbách do popředí pozornosti kázání. Není náhodou, že velcí křesťanští reformátoři bývají i reformátory jazykovými. Pokusit se popsat nepopsatelné s sebou totiž nese nutnost posouvat hranice jazyka. Dnes považujeme za obvyklé (minimálně v západním světě), že v kostele zní z kazatelů promluvy v místních jazycích. Ale snahy o překlenutí propastí, které zásadně brání zvěstování Božího slova, jsou často složité a patří k nim i jazyková bariéra a limity jednotlivých jazyků.

Přestože první úplný překlad Bible do češtiny spatřil světlo světa už kolem roku 1360, latina, případně němčina se v českých kostelích udržely ještě dlouho. Prolomit tuto bariéru se v průběhu středověku pokoušelo více kazatelů, například pražský Konrád Waldhauser, Štěpán z Kolína či Jan Milíč z Kroměříže. Také ti významně připravili půdu pro reformační hnutí, které dorazilo o necelé století později.

Koncem 15. století se české kazatelství podařilo významně ovlivnit Janu Husovi. Zatímco latinsky se vyjadřoval zejména ve vědecké sféře, češtinu využíval právě na kazatelně. Husova čeština byla progresivní zejména ve tvarosloví a slovní zásobě. Maximálně ji přizpůsobil tomu, co by mohlo jejímu porozumění bránit. Nové výrazy také sám aktivně tvořil. Největším Husovým dílem však nejspíš byla příprava vlastního českého překladu Bible, bohužel dnes však není spolehlivě doloženo, do jaké míry se na jejím vzniku podílel.

Lutherův překlad Bible je naproti tomu dobře znám a v německých zemích se stal přelomovou událostí. Mimo jiné měl zásadní vliv na vznik spisovné němčiny. Také on s jazykem experimentoval. Téměř každému z nás je známý inovativní překlad tvůrců Českého ekumenického překladu, který hebrejské *išá* překládá jako „mužena“, aby tím vyjádřili slovtvornou odvozenost od slova *iš* (muž). Jenže to samé provedl už Luther, který ve svém překladu

používá novotvaru *Männin* (namísto řádného „Frau“).

Ještě dále šel v jazykové progresivitě v překladu Tóry z hebrejštiny Martin Buber. Ten svůj překladatelský záměr popisuje jako „zněmčení“ (*Vordeutschung*). Nestačí pouze převést z jednoho jazyka do druhého, důležité je přenést smysl, a to s veškerými významovými nuancemi. Proto používá nově konstruované jazykové prostředky, díky nimž by lépe zachytil to, co konvenční jazyk nedokáže. Například tak známou pasáž z Gn 1,1 „ale země byla pustá a prázdná“ překládá jako *Die Erde aber war Irrsal und Wirrsal*. Výrazy *Irrsal* ani *Wirrsal* v němčině neexistují, Buber si je vymyslel a používá je proto, aby jimi evokoval zmatenost, nejistotu a chaos, který na počátku věků panoval.

Svět v obrazech

Pro pojmenování nezachytitelné zkušenosti si jazyk vybudoval „pomocný mechanismus“: metaforický (obrazný) jazyk. Ten využívá pro vyjádření abstraktních skutečností jazykové prostředky, kterých se užívá k popisu skutečností konkrétních („hmotných“), např. o bolesti či nemoci mluvíme, jako by to byl nějaký živočich (něco na mně leze; chytla mě záda), případně jako o následku mechanického poškození (má zlomené srdce; řeže ho na hrudi; svírá ho horečka).

Široká obraznost se vyvinula kolem označení samotného Boha. V judaismu patří mezi nej-

častější označení Hospodina tzv. tetragram (složený ze čtyř hebrejských písmen יהוה). Z bázně a posvátné úcty jej však Židé nikdy nahlas nevyslovují, místo toho užívají výrazu *adonaj* (pán) či prostě *ha-Šem* (jméno). Tak je vyjádřena nepojmenovatelnost Hospodina lidským jazykem (v podobném duchu se používá tautologismu *Ehje ašer ehje* (jsem, který jsem)). Kromě těchto výrazů však hebrejšтина používá i jiná metaforická označení.

Nevýhoda obrazného vyjádření spočívá v tom, že popisovanou skutečnost neobsáhne celou, ale pouze poukáže na část její charakteristiky. Některé sémantické komponenty jsou navíc neplatné a je třeba je pro výklad v daném kontextu vyřadit. Tak například Beránek Boží nezdůrazňuje rohatost nebo čtyři nohy, ale obětinu.

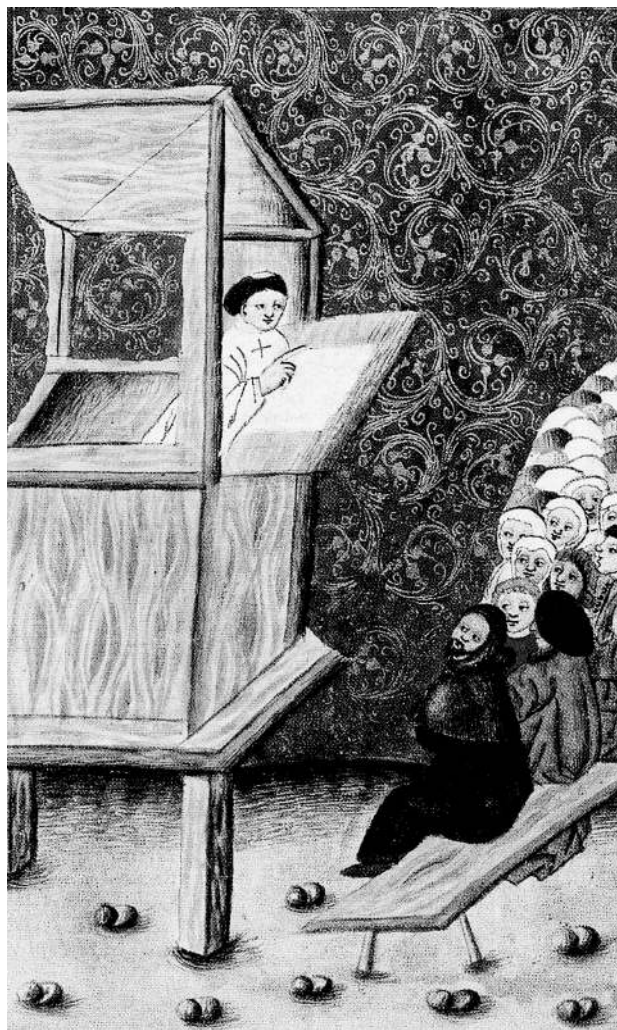
Zároveň je určitá otevřenost metafory i její výhoda. Vždyť jak jinak můžeme mluvit o Bohu než v nekonečné neúplnosti? Metafora pak má vystihnout důležitou charakteristiku Boží podstaty. Ať už je to rodičovský vztah (Otec), moc, ušlechtilost a důstojnost (Kráľ, Pán, Vládce), autorita a vlastní podřízenost (Nejvyšší) či svazek či jednota s Kristem (Nevěsta) anebo živ(n)ý organismus (vinný kmen).

V obrazném vyjádření můžeme jako ve skličku postřehnout paprsek božské podstaty, přestože se nám nikdy neodkryje cele.

Vyprávět příběh

Další ze způsobů, jak hovořit o duchovních věcech, je pomoci si příběhem. Je to vlastně takový podtyp metafory v širokém slova smyslu. Vzpomínáte si, jak jste ve škole čítávali bajky? Zpravidla to bylo vyprávění o zvířátkách, z něhož plynulo nějaké ponaučení. A něco obdobného dělá ve svých podobenstvích i Ježíš. Povětšinou tam sice vystupují lidé, sděleným příběhem se ale chce poukázat za skutečnost, která je vyjádřena v ději. Ježíš se nesnaží moralizovat, ale spíš dát klíčovou dírkou nahlédnout do Božího tajemství.

Příběh sami přímo neprožíváme, jsme ale do něj nějakým způsobem vtaženi. Ať je psaný či mluvený, nějak na nás působí a musíme se s tím vypořádat. Vyzývá nás k vlastnímu výkladu. Dá se říct, že nás příběh nutí se jím zabývat, klepe nám na dveře. Můžeme odmítnout, ale můžeme se také stát jeho součástí.

Biblickému textu příběhovost sedí. Židovská kultura je kolem vyprávění podnes výrazně postavena. Ve prospěch příběhovosti Bible svědčí i fakt, že její části byly dlouho předávány ústní tradicí, než byla kodifikována. Je to efektivní – co si zapamatuju, to předám. ►

Nesrozumitelné, přesložitě, dlouhé a špatně zapamatovatelné příběhy byly ústní tradicí odsouzeny k záhubě.

Příběh má ještě jednu velkou výhodu. V jednom příběhu sami žijeme. Lidský život je složen z dějů a událostí, děje se v čase. Ale děje se také Bůh. Ač je věčný, je přítomen. Tady a teď. Následování Krista, naše víra, dějiny spásy, to vše je příběh.

Není divu, že kolem příběhu vyrostl celý teologický směr, tzv. narativní teologie. Nico ter Linden, jehož knihy jsou českému evangelickému publiku známy díky péči nakladatelství Eman, hovoří o tom, abychom se nechali pozvat do příběhu – do příběhu s Bohem.

A takovým mikropříběhem může být i kázání. I kázání vyžaduje nějakou reakci. Nuda? Vzteky? Povzbuzení? To vše jsou možné výsledky. Na dveře nám tu klepe Pán Ježíš, který nás do svého příběhu zve.

Síla prožitku

Kázání je už ze své podstaty spojeno s tím, že se něco říká (lat. *sermo, praedicatio* = promluva; něm. *Predigt*, angl. *sermon*). Slovo je ale příliš slabé na to, aby samo dokázalo vypovědět o Boží zvěsti. Při zprostředkování evangelia si však jazyk pomáhá dalšími znakovými systémy, jako je výtvarné umění, hudba apod.

„Nejen chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, které vychází z jeho úst,“ říká Kristus v Matoušově evangelii. Dokládá tím zásadní význam evangelia ve smyslu zvěstování, ale šířeji též Boží spásnou moc, která se děje skrze slovo. „Bez bohoslužby slova není dnes možné v římskokatolické církvi řádně slavit žádnou svátost,“ možná trochu překvapivě tvrdí liturgik Pavel Hradilek. V církvích navazujících na reformaci má slovo roli ještě významnější.

Jenže jsou významy, které slovo ze své podstaty přenést nedokáže. Boží slovo se totiž děje. O Boží přítomnosti tak výmluvně svědčí i svátosti. Viditelná, zakusitelná voda křtu je nám znamením Božího daru nového života. Společné lámání chleba a pití vína je nám společen-

stvím krve a těla Kristova, proto tvořilo se zvěstováním vždy jeden a jedinečný celek. Někdy se hovoří o tom, že liturgie se rozvíjí kolem dvou ohnisek: kázání a večere Páně. Šířeji je takovým „jazykem prožitku“ celá liturgie, která dodává slyšenému plasticitu a rozměr.

Promlouvat k dnešku

Zcela jiná otázka, ne však s jazykem nesouvisející, je jak dnes o Bohu hovořit. Nejde tu jen o rovinu jazykovou, ale také pojmovou. Jak dnešnímu člověku zprostředkovat složitou terminologii, jako je vykoupení, vzkříšení, spása? Je ještě vůbec namístě hovořit o Kristu jako o pastýři, když v dnešní době má zkušenost s chováním ovcí už málokdo, takže vztahu mezi pastevcem a ovci jen těžko rozumí?

Vyobrazení Krista se symboly alfa a omega
(římské katakomby, 4. stol.)

V předmluvě ke knize *Otřásání základů* popisuje autor, protestantský teolog Paul Tillich, co vedlo k jejímu vzniku:

„Velká čas sboru na nedělních bohoslužbách pocházela z mimokřesťanských kruhů, v nejradikálnějším smyslu tohoto slova. Pro ně by kázání v tradičním biblickém pojetí nemělo smysl. Proto jsem byl nucen sáhnout k jinému

způsobu vyjádření lidské zkušenosti, k níž se vztahuje biblická a církevní terminologie.“

Tillichova slova pocházejí z poloviny minulého století. Zdá se však, že i my dnes v sekulární společnosti, v zemi, kde se ke křesťanství hlásí cca 11 % občanů, čelíme podobnému problému. Ukazuje se, že „náboženská gramotnost“ současné společnosti je velmi nízká. „Křesťanství“ je pro dnešního člověka velmi nesrozumitelná.

Je proto třeba hledat jiné způsoby, jak o Bohu a víře hovořit? Paul Tillich se o to odvázně pokoušel zcela bez použití křesťanské terminologie, jako by to bylo civilní téma. Máme však i v naší tradici představitele, kteří zkusili o Bohu mluvit jiným způsobem. Bardem této „civilní zbožnosti“ je Svatopluk Karásek – o náboženských tématech mluví obyčejně a civilně, přesto však netriviálně a s hloubkou. Podobně můžeme zmínit i Miloše Rejchrtu a další zástupce evangelického proudu Nová orientace, kteří se, inspirováni myšlenkami Dietricha Bonhoeffera, pokoušeli o náboženskou interpretaci evangelia právě civilním jazykem. V posledních letech na tuto tradici volně navázal Alexandr Flek, který křesťanskou zvěst staví do dnešních kulís (Boží milost připodobňuje k amnestii, Ježíš se nemá stát židovským králem, ale prezidentem).

Živ(n)é slovo

Výše řečené snad dostatečně výmluvně naznačilo, s jakými nesnázemi se musí každý, kdo se

chce věnovat Božímu slovu, potýkat. Je důležité zdůraznit, že i všechny zmíněné cesty jsou řešením principiálně nedokonalým. Boží tajemství je jako nekonečný oceán, jenž žádný lidský most nedokáže překlenout.

Karl Barth tuto frustrující skutečnost trefně popsal takto: „Musíme mít jasno v tom, že nedojdeme do cíle, stejně jako nedošel Mojžíš do zaslíbené země.“ „Cílem naší cesty je to, že mluví Bůh sám,“ dodává Barth. V tom dává zapravdu Lutherovi, podle něhož by mělo být kázání především „živým hlasem evangelia“. Ne přednáškou, ne výkladem Bible, ne historickým exkurzem, ne jazykovým rozbořem.

Každé setkání k bohoslužbám, příležitost slyšet kázání a slavit svátosti je vždy jedinečná a neopakovatelná událost, a proto stojí za to si ji nenechat ujít. Každý příběh, který se odvypráví, každé kázání, které vyslechneme, nám poodkrývá políčko z mozaiky Boží tváře. Přestože se nám Bůh nikdy cele neodkryje, chce, abychom ho poznávali a sám se nám poznávat dává – třeba skrze slovo a svátosti.

Je možné, že nám některá kázání „nesednou“ – obsahem, stylem či prostředky. Kazatelé jsou různí, stejně tak, jako jsou různá obdarování. Vždy je to ale pozvánka k obohacující a inspirující příležitosti sdílet ve společenství svoji víru a zaslechnout Boží slovo.

Adéla Rozbořilová, foto: pexels.com/wikipedie.cz

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM DAREM V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

BANKOVNÍ PŘEVOD

ČÍSLO ÚČTU:
296800727/0300

VARIABILNÍ SYMBOL: 980103

ČESKÝ BRATR
evangelický měsíčník

Co je pro vás v kázání důležité?

Bohoslužby jsou pro mě příležitost prožít Boží přítomnost a kázání pro to může otvírat prostor. Může to být krásou používaných slov a jazyka. Přirovnáním, které se dotkne srdce. Příběhem, jenž inspiruje. Zprostředkováním autentické zkušenosti kazatele. Mám rád, když je kázání jednoduché a krátké – úroveň 3. třídy základní školy je pro mě ideální. Naopak si nepotrpím na intelektuálně náročná kázání a složité myšlenkové konstrukce. Přednášky patří na vysokou školu, ne do kostela.

Petr Štulc, *presbyter*

Čím jsem starší a čím více mám odkázáno, tím více se snažím, aby bylo kázání srozumitelné a jednoduché. Tím není řečeno, že má být primitivní. Uvědomuji si totiž, že sdělit něco srozumitelně a jednoduše znamená tématu velmi dobře a do hloubky rozumět. Dále se snažím, aby kázání bylo Duchaplné, nikoliv duchaplné. Jinými slovy aby v něm příliš nepřechýlil David Novák, ale Kristus. Pokud jsem posluchač, pak se snažím oprostít od předmětu, který učím na Evangelikálním teologickém semináři – od homiletiky, tedy jak kázat, a místo posuzování, jak je dobrá struktura kázání a práce kazatele s textem, se nechat oslovit Božím slovem.

David Novák, *kazatel a člen Rady Církve bratrské*

Opomenou teoretickou stránku všeho, co je v kázání důležité, a přejdu k tomu, co je důležité pro mě – otázka na tělo, že? Slovo, evangelium, stále živé a námi nenaplněvané příklady ze života Ježíše Krista, humor, vážnost (při reflexi současných problémů), Boží úmysly s tímto světem a díky za každé nové ráno. Ovšem,

připravuji-li laicky vedené bohoslužby, tak tohle neumím. A proto díky za sbírky kázání!

Yvona Švaříčková, *pastorační pracovnice*

Tuhle jsme se o kázání zrovna bavili s jedním naším starším ministrantem, vysokoškolačkou, a ten říkal, že má dojem, že kazatelé často jednoduché poslání evangelia zaobalí do tolika různých vrstev, až se to prosté sdělení stane nepřehledné a nepochopitelné. Aby se mi lépe odpovídalo, otázku bych spíš formuloval: Co je pro mě v kázání navíc? Jsou to slova, která odkazují na ego kazatele a slova jimiž formuluje své názory a pokládá je vedle sdělení evangelia nebo je s ním dokonce spojuje tak, jako by se jednalo o obecné pravdy. To je sebe prezentace a manipulace.

Jan Horák, *herec a pastorační asistent
Arcibiskupství pražského*

Přemýšlím, jestli je rozdíl v tom, když kážu a když poslouchám. Asi jde stále o to samé, jen v prvním případě doufám, že to zaklaplo i někomu dalšímu... Důležité pro mě je: Nasvícení biblického příběhu tak, aby se mi mohl zjevit do mých otázek. A spolu s ním zpráva o Boží blízkosti a přijetí (i kdyby pro teď zůstala bez odpovědí).

Juliana Hamariová, *farářka*

Aby z něj byla slyšet naděje a aby ta naděje souvisela s Kristem a s křesťanskou vírou. A taky aby kázání mělo hlavu a patu a nebylo nekonečně dlouhé. Takhle to mám jako posluchač. A jako kazatel vlastně taky.

Jan Keřkovský, *senior Horáckého seniorátu*

připravila Adéla Rozbořilová, foto: Benfoto

QR Platba

Naše letošní podpora míří do Libčic nad Vltavou. Přidáte se?

**Stavíme farářský byt na evangelické faře, která funguje
jako centrum duchovního, komunitního i kulturního
života. Děkujeme, že do toho jdete s námi.**

Více o projektu na: e-cirkev.cz/jj2023

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 7. 3. a 20. 3. vybíráme:

Lidé

- SR se setkala k rozhovoru o spolupráci s výborem Spolku evangelických kazatelů (SpEK). Tématem jednání byly praktické podmínky působení kazatelů, včetně celoživotního vzdělávání, proměňování role farářů a také reflexe letošního farářského kurzu a podpora při pořádání jeho dalšího ročníku.
- SR potvrdila volbu Petra Kulíka za faráře v Javorníku nad Veličkou.
- SR s vděčností přijala do jáhenské praxe 2023/2024 Matěje Vaňka a do vikariátu 2023/2024 Elišku Vančovou a Alžbětu Lněničkovou.
- SR vzala na vědomí zprávy ze setkání s vojenskými, vězeňskými a nemocničními kaplany, které se uskutečnilo v průběhu února 2023.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Ondřeje Pellara dohodou a vyjádřila vděčnost za jeho dosavadní službu.
- SR vzala na vědomí rezignaci Veroniky Dočkalové v komisi pro přípravu na rozhovor s lidmi z LGBTQ+ komunity a přípravu stanoviska ČCE k otázce manželství dvou lidí stejného pohlaví a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.
- SR udělila Petru Chlápkovi dispenz od setrvání na místě faráře v Novém Městě pod Smrkem do konce doby jeho povolení.
- SR souhlasila s neplaceným volnem Ludka Korpy.

Aktivity

- SR souhlasila s dotiskem materiálu „Jak se dělá farář“, který bude distribuován do farních sborů a dalším zájemcům. Dotisk bude financován z fondu propagace.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání Řídicího výboru Ekumenické rady církví v ČR (ERC), který se sešel 20. 2. 2023. Tématem byla mimo jiné zpráva o procesu pověřování a vysílání nemocničních kaplanů, informace o nově zřizované kaplanské službě v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, podpora delegáta ČCE Petra Kratochvíla na Valné shromáždění Konference evropských církví (VS KEK). SR žádá sekretariát ERC, aby včas dostávala návrhy právních dokumentů, jež jsou předmětem jednání ERC.
- SR vzala na vědomí zápis z jednání poradního odboru ekumenického, který se konal 27. 2. 2023. Hosty byli zástupci ČCE na VS KEK v Tallinnu – Petr Kratochvíl jako delegát a Karolína Karbanová jako stevardka. Poradní odbor projednal stanovisko České biskupské konference ke kmotrovství při mezidenominálním křtu a doporučil, aby byla zdůrazňována a pozitivně podporována možnost využití institutu svědka křtu tak, aby se tato možnost dostala do lepšího povědomí v římskokatolické i v naší církvi. Delegáti Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE) Jordan Tomeš a Jana Hofmanová informovali o proběhlých konzultacích k dokumentům (Gender a sexualita, Křesťanská řeč o Bohu).
- SR vzala na vědomí zprávu o únorové víkendové cestě poradního odboru

evangelizačního a misijního do Nizozemí, který se seznamoval s misijními aktivitami tamější církve. SR pověřila Romana Mazura, aby připravil návrh projektu, který by umožnil otestovat misijně-evangelizační projekty nizozemského formátu v naší církvi.

- SR se zabývala přípravou 1. zasedání 36. synodu ČCE. Mimo jiné postoupila tomuto zasedání žádost o prohlášení kazatelského místa v Chebu za podporované a dále dva dokumenty poradního odboru teologického (zprávu pro synod o jednání SR ČCE s římskokatolickou církví ohledně kmotrovství a doporučení pro kmotrovství při křtu v ČCE).
- SR se zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a z vizitací sborů a vzala je na vědomí.
- SR uložila ÚCK zpracovat směrnici o zásadách komunikace v církvi.
- SR změnila dosavadní název „komise pro přípravu na rozhovor s lidmi z LGBTQ+ komunity a přípravu stanoviska ČCE k otázce manželství dvou lidí stejného pohlaví“ na „komisi pro rozhovor o soužití s LGBTQ+ lidmi v církvi“.
- SR navrhla synodu ČCE jako delegáty na Leuenberský synod 2023 Janu Hofmanovou, Danielu Hamrovou a Jiřího Šamšulu a jako náhradníky Martina Balcara a Ladislava Beneše.
- SR udělila záštitu nad výstavbou pomníku Jana Palacha „Světlo pro Děčín“.

Hospodářské věci

- SR udělila souhlas seniorátnímu výboru Brněnského seniorátu ČCE s darováním bytového domu v ulici Hrnčířská Diakonii ČCE.
- SR vzala na vědomí grantové výzvy pro rok 2024. Celková alokace finanč-

ních prostředků na jednotlivé roky řešení je 6,2 mil. Kč. Vzhledem k posunutí termínu pro podávání žádostí od 1. 3. do 31. 5. 2023 byly již výzvy s průvodním dopisem zveřejněny na webu ústředí ČCE. Vyhlášení výsledků schvalovacího řízení bude zveřejněno nejpozději do 30. 9. 2023. Jedná se o výzvy Rozvoj sborů, Výchova a vzdělávání 2024 (orientační alokace prostředků na výzvu: 2,5 mil. Kč), Diaconická práce 2024 (orientační alokace prostředků na výzvu: 1,2 mil. Kč), Sbory ČCE a životní prostředí 2024 (orientační alokace prostředků na výzvu: 2,5 mil. Kč).

Hof

NABÍDKA PRÁCE

Kuchař pro tábor J. A. Komenského – Běleč nad Orlicí

Pro celoroční provoz sháníme samostatného kuchaře – vedoucího směny. Soustředíme se na klasickou českou kuchyni, příprava jídel třikrát denně – snídaně, obědy, teplé večeře. Kuchař jídlo klientům přímo vydává. Příprava jídel je dle stanoveného jídelníčku s ohledem na omezení ve stravě jednotlivých klientů. Budete součástí přátelského týmu, hlavní vedoucí kuchyně je zkušený kuchař s dlouholetou praxí.

Požadujeme:

- praxi v oboru
- spolehlivost, zodpovědnost, flexibilitu
- přátelské jednání, vstřícnost
- trestní bezúhonnost
- zdravotní průkaz pracovníka v potravinářství

Nabízíme:

- hlavní pracovní poměr
- zkušební dobu tři měsíce
- pět týdnů dovolené

- zaměstnanecké stravování
- příspěvek na penzijní připojištění
- směny jak na krátký/dlouhý týden, tak na týdenní směny
- nástup březen/duben
- nástupní mzdu 26–28 000 měsíčně

V případě zájmu nám prosím zašlete svůj životopis na e-mailovou adresu krystovska@e-cirkev.cz.

Blížší informace o středisku:
www.taborbelec.cz

INZERCE

Nabídka parcel k prodeji

Nabízíme dvě parcely 133/15 a 133/16, každá o rozloze 1001 m², v atraktivní lokalitě Pňov-Předhradí k rodinnému bydlení venkovského typu.

Strategická poloha ve středu republiky: 28 minut autem na Prahu-Černý Most, 12 minut do centra Kolína, 8 minut do Poděbrad. Bydlení na venkově v hezké přírodě v blízkosti Labe a Pňovského luhu.

V obci je školka, obchod, hospůdka, vesnické spolky a kroužky, sportovní areál u jezera a malé, ale živé křesťanské sbory (ČCE, ŘKC). Inženýrské sítě (kanalizace, voda, elektřina, internet) cca 10 m od hranice pozemku.

Cena: 2 500 Kč/m²

Pověřená osoba: Jan Jüptner, e-mail: janjuptner@centrum.cz, tel. 604 301 543 (ideálně mezi 17. – 20. hodinou).

Fotodokumentace: <http://predhradi.evangelnet.cz/2023/02/11/nabidka-pozemku-pro-rodinne-bydleni/>

Za staršovstvo sboru

se srdečným pozdravem Marie Jüptner Medková, farářka ČCE Předhradí, U Parku 36, 289 41 Pňov-Předhradí
<http://predhradi.evangelnet.cz>

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Krouna hledá kazatele

Sborové společenství v Krouně hledá kazatele pro práci na celý úvazek. Sbor má 400 členů všech generací. Vedle Krouny se bohoslužby konají v nedalekých kazatelských stanicích Skuteč a Svratouch. Pro vysočinské prostředí je typická tradiční zbožnost, nechybí však otevřenost vůči novým podnětům. Zdárně probíhá spolupráce s místní samosprávou. Farářské rodině je k dispozici prostorný byt v Krouně, v níž se nachází školka a devítiletá škola. Sbor spravuje nově zvolené desetičlenné staršovstvo. Hospodářsky sbor zvládá bez potíží pokrývat veškeré potřebné výdaje, všechny nemovitosti jsou v solidním stavu. Členové sboru se těší na obnovu sborového života a vděčně přijmou jak zkušeného, tak i začínajícího kazatele. Kontakt: f. Jiří Tengler, jiri.tengler@evangelnet.cz

FS Praha-Žižkov I hledá kazatele

Jsme sbor malý, asi nejmenší v Praze, nicméně věříme, že máme potenciál k pokračování.

Scházejí se u nás maminky s malými dětmi, starší děti mají náboženství, biblické hodiny se v současné době konají online a v kapli funguje pěvecký sbor Jeroným. Každou 3. neděli doprovází bohoslužby živá hudba v podání kapely Gospel band.

Našemu sboru patří významná Betlémská kaple v kubistickém slohu, která slouží nejen potřebám sboru, ale také ke konání koncertů, výstav, komunitních či celocírkevních setkání. Sbor vlastní nájemní dům, kde je i velký farářský byt (105 m²).

Dále sbor využívá sborovou chalupu v Bílém Potoce. Budeme rádi, když

podle svých možností přijmete pozvání k návštěvě našeho sboru a jsme připraveni Vám a Vaší rodině vyjít časově vstříc.
kurátor Petr Bubák
e-mail: zizkov1@evangnet.cz
telefon: 602 748 615

ÚMRTÍ

Zemřela sestra Darja Kocábová

S lítostí oznamujeme, že dne 3. března 2023 zemřela ve věku 92 let sestra Darja Kocábová, vdova po bratru faráři Alfrédu Kocábovi (1925–2018). Poslední rozloučení se zesnulou sestrou se konalo 10. března v kostele u Salvátora. Děkujeme Pánu Bohu za život sestry Kocábové a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

OMLUVA

Chyba v článku

V článku *Maso-půst aneb Jak jíst, aby to naše tělo i naše planeta přežila* v ČB 3/2023 jsme uvedli chybné tvrzení: Na první pohled se to zdá přitažené za vlasy, ale pokud bychom vzali množství vyprodukovaných potravin ve světě a užili je k přímé výživě obyvatel, a nikoli ke krmení dobytka, mohl by nastat nedostatek potravin a hladomor.“ Správné tvrzení je samozřejmě opačné: „...ale pokud bychom vzali množství vyprodukovaných potravin ve světě a užili je k přímé výživě obyvatel a nikoli ke krmení dobytka, mohlo by dojít k omezení nedostatku potravin a hladomorů.“ Za tuto chybu se autorce i čtenářům omlouváme.

ARo

SYNOD

1. zasedání 36. synodu Českobratrské církve evangelické

Ve dnech 25. – 27. května 2023 se koná 1. zasedání 36. synodu. Po loňských Svítavách se místo konání přesouvá opět do Prahy, delegáti zasednou v prostorách Komunitního centra Matky Terezy v pražských Hájích.

I v tomto roce je plánován textový stream z jednací místnosti. Ten můžete sledovat na webu synod.e-cirkev.cz, kde naleznete také podrobnější informace. Zasedání synodu každoročně svolává v souladu s ustanovením Řádu o správě církve čl. 38 synodní rada.

VÝZVA

Přispějte anketou Blahoslaváku k oslavě stovky!

Milí přátelé, kteří jste kdy (ať už jakkoli dávno a dlouho) patřili k evangelickému sboru Brno II – Blahoslavův dům, či do něj dosud patříte, prosíme vás o vyplnění krátké ankety o Blahoslavově domě. Můžete napsat krátce i dlouze, jak máte chuť. Předem děkujeme za všechny odpovědi. Pošlete prosím dotazník i dalším lidem, kteří do Blahoslavova domu někdy chodili. Některé z odpovědí budou použity do chystané publikace: *100 let Blahoslavova domu*. Ankety se můžete zúčastnit zde: <https://1url.cz/Trces>

MOJE CÍRKEV

*Výuka v terénu
na Střední zdravotnické škole Náchod -
Evangelické akademii.
foto: archiv školy*

Střední zdravotnická škola Náchod

Rozhovor s kaplanem a učitelem v jedné osobě Radimem Žárským

Tento ročník Českého bratra vám přináší novinky, zprávy, reportáže či rozhovory ze škol, které patří k naší církvi. Máme jich už osm. V dubnovém čísle představujeme střední zdravotnickou školu v Náchodě.

Žáci si zde mohou vybrat mezi učebním a maturitním oborem a také mohou volit mezi oborem sociálním a zdravotnickým. Škola nabízí obory Ošetřovatelství, Praktická sestra a Sociální činnost. Je školou rodinného typu, snaží se naslouchat individuálním potřebám žáků a hledat řešení, vyskytne-li se problém. V pedagogickém sboru, čítajícím přes 30 vyučujících, má své místo i Radim Žárský, farář ze Semonice, který zde funguje jako učitel, kaplan a do budoucna i jako instruktor školního lyžování.

Jak jsi přišel k funkci kaplana na střední škole?

To se stalo tak, že jsem vyhověl žádosti kolegy, náchodského faráře Marka Bártý, abych jej od září 2018 ve funkci vystřídal. Paradoxně jsem se na tuto školu vrátil na den přesně deset let poté, co jsem na ní svoji činnost ukončil. Poprvé jsem tam působil mezi roky 2001 až 2008. K tomu mě zase před čtyřiceti lety pozval tehdejší hronovský farář Michal Kitta, když mě ještě jako sekretáře YMCA oslovil dopisem a nabídkou, abych na půl úvazku působil jako kaplan školy a na půl úvazku jako seniorátní farář pro mládež. Pamatuji se, když jsem ten dopis tehdy četl, že jsem pocítil příjemné mrazení. Bylo to totiž přesně to, co mě tehdy lákalo v ČCE dělat.

Zároveň zde pracuješ jako učitel předmětu křesťanství a křesťanská etika, to znamená autorita, která dává známky. Nejde to proti sobě? Kdy jsi učitel a kdy kaplan?

Radim Žárský

To jsem při svém prvním působení na škole, když jsem jako kaplan neučil, tvrdil také. Teď si to už nemyslím. A není to účelová změna názoru poté, co mi ke kaplanství škola nabídla učitelský úvazek. Oproti jiným předmětům dávám v tomto předmětu žákům snadnější úkoly. Jde ►

mi o řádné odvedení práce, nácvik komunikace se zadavatelem úkolu. Úkoly jsou často eseje či referáty. Když není vše v pořádku, mají žáci možnost si známku vylepšit dalším drobným úkolem. Žáci, věřím, cítí, že nejdu proti nim, ale s nimi. O to se snažím ostatně i v dalších předmětech, které učím, jimiž jsou občanská nauka, organizace volného času a osobnostní výchova. Často se mi však stane, že jdu do hodiny jako učitel a musím na chvíli přepnout do kaplanského módu, protože se třída např. pohádala s druhou třídou o podobě maturitního plesu. Tak to řešíme, a pak jsem zase učitel, za což mě škola platí.

Jak studenti zvládli těžké covidové období? On-line výuku, nemožnost být se spolužáky naživo, omezené praxe...

Covidové období i to, co následovalo po něm, probíhalo u žáků různě. Jsme škola zdravotnická a sociální, tak někteří z žáků dokonce během covidu aktivně vypomáhali ve zdravotnictví či sociálních službách. Když jsme se však začali po dlouhé době v září 2021 navracet k normálu, bylo pro některé žáky velice těžké si opět zvyknout na denní rutinu školního provozu od osmi hodin. Někteří to zvládli, ale jiní skončili.

O jakou podporu žáci v covidové době stáli či doteď stojí?

Žáci vřdycky stáli a budou stát o respekt a úctu. Jako dospívající jedinci jsou velice citliví na to, jak jsou nahlíženi okolím. Mám výhodu zkušenosti letité práce s pubertální mládeží a výchovou svých tří dětí. Na svou vlastní pubertu nejsem vůbec hrdý. Během covidu a online vyučování jsem se určitě vždy snažil, aby má komunikace vyznívala pozitivně a povzbudivě. Jedna žákyně později přiznala, že mé online hodiny poslouchala i s přítelem, který byl doma na home office. To mi udělalo opravdu radost.

Vaše škola pořádá na začátku školního roku pro prváky adaptační kurzy, kde máš jako kaplan výraznou roli. Jak to

ovlivňuje další vztahy mezi žáky a dospělými?

Samotný smysl adaptačního kurzu je obsažen již v jeho názvu. Adaptovat se musí budoucí spolužáci navzájem a také samozřejmě žáci a učitelé. Přes existující a na kurzu poprvé prezentovaná pravidla se od začátku snažíme budovat vztah důvěry mezi žáky a učiteli, založený především na kvalitní komunikaci, a nikoli represí. Je to začátek procesu, na jehož konci má být úspěšné absolvování školy.

Jezdíš i na další sportovní kurzy během vyšších ročníků? Čím jsou pobyty se studenty mimo školu vzácné?

Sportovní kurzy navazují na ten adaptační. Jsou vzácné svojí bezprostředností a také intenzitou kontaktu se studenty. Jednou se kolegyně ptala žáků v hodině, co jsem s nimi na tom lyžařském kurzu dělal, a žákyně tvrdily, že jsem je „zvedal“. Tak, co jsem to tedy s nimi prý dělal, chtěla se dovědět kolegyně. Chvilku jsem přemýšlel, co tím asi žákyně myslely, až mi to došlo. Při výcviku jel první na svahu instruktor, pak žáci. Já jsem jel vřdycky poslední, zastavoval u těch, kteří se tzv. „vymleli“, a pomáhal jim vstávat. Na cyklistickém kurzu jsou zase vzácné společné zážitky při výletech. Když se hledá úkryt před bouřkou, opravují se brzdy. Nebo když spolu učitelé a žáci sportují. Větší blízkost všech účastníků pak umocňují společné chvíle večerního programu s hodnocením dne, informacemi, hrami a zpíváním s kytarou.

Jsi nejen sportovec, ale i muzikant. Jak zúročuješ ve škole toto obdarování?

Ano, sportuji rád. Především každý týden běhám hodinu a půl po tělocvičně za děrovaným míčkem s florbalovou hokejkou v ruce a občas dám i gól. Muzika je pro mě ale zásadní. Kdybych se byl nevydal na duchovenskou dráhu, možná bych se věnoval hudbě mnohem více. Takto jsem se alespoň tři desetiletí věnoval muzicírování s mladými v rámci programu Ten Sing (mládež zpívá). Při mém dřívějším působení ve škole jsme založili Ten Sing Náchod. Teď se zase pokoušíme o fungování hudebního kroužku, který např. pomáhá s přípravou písní ke školním bohoslužbám. Ty konáme v kině Vesmír čtyřikrát do roka a připomínají spíše hudební recitál písní a Slova než klasické evangelické bohoslužby. Jinak do hodin často nosím kytaru a začínáme tím, že na úvod zpíváme. Říkám tomu Singspiration, což je anglická složenina ze slov zpívat a inspirovat.

V Náchodě je moderní oblastní nemocnice. Jak vypadá spolupráce školy s touto nemocnicí?

Z mého pohledu pozorovatele je skvělá. Je vidět, že o konání praxí a naše absolventy je veliký zájem. Někteří tam dokonce již pracují. Adaptační kurzy pravidelně navštěvuje ředitel nemocnice, který se účastní i dalších školních akcí, jako je např. maturitní ples. Na adaptačním kurzu každý rok s žáky rozmlouvá o možnosti uplatnění v nemocnici. Posledně s námi opěkal buřty u táboráku a bylo vidět, jak se s námi u ohně cítí uvolněně.

Jsou i další instituce, kde můžeme potkat vaše studenty na praxi či jako dobrovolníky?

V Náchodě můžeme potkat naše žáky na praxích i absolventy ve středisku Diakonie ČCE Betanie. V Jaroměři, kde působím jako farář, zase potkávám žáky na praxích při konání bohoslužeb v léčebně dlouhodobě nemocných či ve středisku Diakonie Milíčův dům v Josefově.

Jsi zároveň farář na sboru. Také manžel a otec tří dorůstajících dětí. Jak to všechno zvládáš?

Snažím se to zvládat, protože mi to dává smysl. Děti jsou už dost velké. Dcerám je 21 a 19 a téměř šestnáctiletý syn nás dokonce přerůstá i výškově. Navíc od letošního září budou už z domu všichni pryč, na školách. Jsou již velmi samostatní, a tak jsme my oba s manželkou zvyklí na velký pracovní výkon a množství aktivit. Jiná věc je ovšem dělení úvazku mezi učitelstvím a farářováním. Nejen já, ale také kolegyně učitelky odborných předmětů dělí své úvazky a po odučených hodinách ve škole odcházejí sloužit do nemocnice jako zdravotní sestry. Myslím, že dělení úvazku faráře a učitele je jedna z variant, jak je možno v naší církvi v malých sborech zajistit kontinuitu. Jde o to vzít farářův půl úvazek realisticky. Jasně jej definovat a nemít očekávání jako od faráře na plný úvazek. Moje zkušenost je, že ten farářský poloviční úvazek přechodem z plného úvazku najednou velmi ztěžkne. Faráři ubydou sice odsloužené neděle, může se omezit program a pastorece, ale běžná agenda mu zůstává. To musí vzít okolí vážně. Sám po roce a půl takové práce cítím, že mnoho věcí nestíhám jako dřív. Farář na půl úvazku od sboru potřebuje hodně povzbuzení a podpory.

Která z rolí farář/kaplan/učitel je ti nejbližší a nejvíce tě naplňuje? Proč?

Mého bratrance se kdysi jeho rodiče zeptali, jestli má raději mámu, nebo tátu. Jeho odpověď zněla: „Já mám nejraději čaj.“ Na položenou otázku se neodpovídá jednoduše. Vším jsem asi rád a je mi to nějak blízké, jinak bych to nedělal. Je ale fakt, že roli kaplana mám zažitou nejvíce. Už od začátku devadesátých let, kdy jsem se v Ymce angažoval jako bohoslovec, se ode mě očekávaly duchovní programy či rozhovory. Vlastně i jako farář pro mládež Královéhradeckého seniorátu, jímž jsem byl deset let, jsem byl de facto kaplan. V současnosti se mi dostává té cti účastnit se začátku spirituální péče v Diakonii ČCE, o níž se budou starat kaplani. ►

Učitelství je mi též přirozeně velice blízké. Účast na práci s mládeží, jíž jsem se věnoval přes 30 let, jsem vždy považoval za neformální vzdělávání. Když jsem byl malý, tak jsem si se sestřenicí Evou hrával na faráře. Řekl jsem jí prý jednou: „Já budu kázat a ty hrej!“ Role

faráře je mi také blízká, i když je těžká. Určitě mě naplňuje a těší zvláště, když můžu farářovat ne v posmutnělé atmosféře nostalgie z odcházejícího minulého, ale v atmosféře věčné spolupráce a nadějného očekávání věcí budoucích.

Daniela Ženatá, foto: archiv školy

LIDSKÁ PRÁVA

Studentská konference v Senátu oficiálně zahájila Mezinárodní dny proti rasismu v Česku

Příběhy těch, kteří nestáli stranou

Mezinárodní dny proti rasismu podruhé míří i do Česka a jejich letošním tématem je výzva „Nestůj stranou...!“.

Oficiálně setkání zahájila stejnojmenná studentská konference, která se konala v úterý 21. března 2023 na půdě Senátu Parlamentu České republiky ve Valdštejnském paláci v Praze.

Senátní konference pro studenty

Během konference vystoupili zástupci menšin, představitelé státu i vyslanci organizací, které o lidská práva pečují. Řeč byla také o aktuální situaci ukrajinských uprchlíků v Česku.

„Touha být nezávislý vede někdy člověka k tomu, aby se trochu vyčlenil ze společnosti a staral se jen o sebe a své potřeby. Mám radost, že se tu dnes sešlo mnoho lidí, kteří nechtějí stát stranou a zajímají se o práva druhých,“ přivítal posluchače Joel Ruml, emeritní synodní senior ČCE a zároveň předseda Komise pro lidská práva. Právě ona byla ideovým původcem už druhého ročníku senátní konference pro žáky a studenty z celého Česka.

Se svým příspěvkem navázal religionista z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy Pavel Hošek, aby vysvětlil, proč se jako křesťané lidskými právy vůbec zabýváme. Citoval Všeobecnou deklaraci lidských práv OSN, ale vzal si přitom na pomoc také biblické podobnoství o milosrdném Samaritánů. „Odpověď na otázku ‚Kdo je můj bližní?‘ tak, jak nám ji nabízí tento příběh, má na rozdíl od dokumentu OSN jednu výhodu: není abstraktní. Je to otisk života. Umíme se do té situace vžít, představit si ji. Není nám jedno, co se tam odehrává a jak to dopadne. Jde o příběh, který může měnit lidská srdce,“ navrhl Hošek, jak o tématu lidských práv přemýšlet.

Křesťanství podle něho nabízí pokladnici konkrétních příběhů. Nejen těch biblických, ale i dalších příběhů svědků víry v dějinách (jako byla například Matka Tereza). „Na konci toho příběhu o Samaritánovi navíc stojí Ježíšova výzva: ‚Jdi a jednej také tak‘,“ zdůraznil Hošek s tím, že tyto příběhy zapalují srdce, motivují k činu. Ne jako vznešený ideál, ale jako zcela konkrétní a osvědčená životní náplň.

Občanský aktivista David Tišer představil téma vícečetné diskriminace. Ilustroval je na příkladu Romů, kteří zároveň patří do LGBT+ komunity. „Rom, kterého diskriminuje větší společnost, nachází útočiště, pochopení a zázemí alespoň v rodině nebo v komunitě, kde žije. Ale Romové, kteří jsou navíc příslušníky LGBT+ skupiny, nenacházejí útočiště často ani mezi svými nejbližšími. Pokud se přiznají k jiné sexuální orientaci, hrozí jim vyčlenění z rodiny, zapuzení mnohdy i z regionu, kde dosud žili,“ upozornil Tišer.

účastníci konference z řad studentů i odborné veřejnosti

V dopoledním bloku vystoupil také spoluzakladatel Ceny Michala Velíška Vítězslav Vurst. Toto ocenění začala udělovat Nadace ADRA neprofesionálům, kteří se ocitli nečekaně v hraniční situaci a bez ohledu na následky pro ně samotné zachránili někomu zdraví nebo život. Podnětem pro vznik tohoto ocenění bylo jednání stříhače televize Nova Michala Velíška, který se v září roku 2005 na procházce s kočárkem na pražském Karlově náměstí zastal napadené dívky. Útočník obrátil zbraň proti němu a zastřelil ho.

Jak zaznělo v následné diskusi, zvolený název konference zní jednak jako výzva pro minoritu: „Nebojte se, nezůstávejte skrytí, hlase se o svá práva!“, jednak jako apel pro většinovou společnost: „Buďte aktivní v obraně práv druhých. Nestůjte stranou a zastáňte se!“

Ti, kteří nestáli stranou

V odpoledním bloku příspěvky jednotlivých řečníků netrvaly déle než pět minut. Jejich společným jmenovatelem byla snaha postavit se tváří v tvář nebezpečí nebo porušování lidských práv. Organizátoři se zaměřili na příběhy těch, kteří nestáli stranou, ale vykročili ze své komfortní zóny, aby něco ve svém okolí zlepšili, někomu pomohli, o něco se zasadili.

Za řečnickým pultem se tak v rychlém sledu vystřídali například evangelický vikář Benjamin Roll, který s organizací Milion chviliek dokázal na Letenské pláni shromáždit přes 300 000 lidí a probudit v nich zájem o politiku jako správu věcí veřejných, dále evangelická farářka z Bratislavy Anna Polcková, jejíž sbor se stará o minority různého druhu a na Slovensku je ojedinělým hlasem pomoci. Nebo záchranář Jan Dubový, jehož cesta sanitkou do ukrajinské válečné zóny, kde zachránil dívku s handicapem, rezonovala i ve světových médiích.

Promluvil také laureát Ceny Michala Velíška Ladislav Bezděk. Ten se na parkovišti zastal neznámé ženy. Útočník otočil zbraň proti němu a několikrát ho bodl nožem do krku i do zad. Bezděk se další pomoci dovolal až po dlouhé cestě a oslovení mnoha netečných kolemjdoucích. Obdobný příběh vyličil i policista Jan Beran: Ve svém volnu zachránil z hořícího domu dvě osoby, z nichž jedna byla upoutána na invalidní vozík. Přitom když k objektu dorazil, už tam byl shromážděn dav lidí. Nikdo se ale nesnažil jakkoli pomoci – lidé celou scénérii pouze pozorovali, natáčeli mobilními telefony nebo informaci volali svým známým.

Robert Netuka alias „Tukan“ se věnuje žánru *slam poetry*, má romské kořeny a pochází ze severu Čech. Profesně působí v Organizaci pro pomoc uprchlíkům a ve svém vystoupení uplatnil básnický talent i profesní zkušenosti, když představil svou „báseň“, složenou v době tzv. syrské uprchlické krize, která nakonec žádnou krizí nebyla.

Lenka Králová je autorka pořadu V Tranzu, kam zve hosty a společně hovoří o problé- ►

mech spojených se změnou pohlaví. Některé z právních překážek a lidsky citlivých souvislostí představila také během této konference.

Bývalý horník a odhodlaný bojovník za lidská práva Jožka Miker zase hovořil o své pomoci různým skupinám ve společnosti – Romům, ukrajinským uprchlíkům, lidem bez domova... Mimo jiné mluvil o vytrvalém a nakonec také úspěšném boji za zrušení vepřína v místě bývalého romského koncentračního tábora v Letech u Písku.

romský aktivista David Tišer

V následujícím bloku se představil psycholog Ministerstva vnitra Štěpán Vymětal, který promluvil o tom, jak funguje lidská psychika tváří v tvář krizové situaci. Co pomáhá, aby člověk nezůstal netečný, ale pomohl, zastal se... S podobným poselstvím pak vystoupil i předseda Senátu Miloš Vystrčil, pod jehož záštitou se celá akce konala. Apeloval na zúčastněné, že musí být tak trochu hluší ke všem, kteří jim budou tvrdit, že něco nejde, nemá cenu nebo je zbytečné se o to snažit. Věci ve společnosti posouvají právě ti, kteří se nedají odradit skepsí nebo lhosejností.

Druhý ročník studentské soutěže zná své vítěze

Senátní lavice obsadilo přes 140 posluchačů, především z řad žáků a studentů základních a středních škol z celé republiky. Apel „Nestůj stranou...!“ byl totiž také tématem literární a audiovizuální soutěže, kterou společně vyhlásily Českobratrská církev evangelická, organi-

zace Post Bellum a Nadace Albatros. A právě účastníci soutěže tvořili podstatnou část publika v Senátu, protože v samotném závěru konference nastalo i slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen vítězům.

Soutěžící posílali eseje, úvahy, povídky, vyprávění, obrázky nebo dokonce básně. Nakonec se sešlo na padesát děl, z nichž odborná porota vybrala a ocenila celkem 19 prací v různých věkových a tematických kategoriích. Důležitou součástí byla pro letošek i účast ukrajinských uprchlíků. „Už více než rok žijí mezi námi, jsou to naši spolužáci, kolegové, sousedé. Přinesli si s sebou často velmi těžké a smutné příběhy a někteří tu začínají úplně od nuly. Přesto je setkávání s nimi obrovsky obohacující. Vznikají nová přátelství, rozšiřují nám obzory a učí nás pokoře. Pokud je to v našich silách, snažíme se, aby nestáli stranou, ale žili plnohodnotně. A zároveň připomínáme, že válka na Ukrajině je i naše věc. Že se nás týká a nelze si nevšímat hrůz, které tam Rusko páchá,“ přibližují organizátoři motivy, které vedly k účasti ukrajinských žáků v soutěži.

*pozdrav předsedy Senátu Miloše Vystrčila
(v pozadí zleva: R. Netuka, B. Roll, L. Bezděk,
J. Schneider a J. Miker)*

Ti měli za úkol napsat svým českým spolužákům dopis o tom, jak se jim tu žije, co prožívají nebo co chtějí svým českým kamarádům sdělit. „Hrozné události, které se aktuálně na Ukrajině dějí, prožívá každé dítě po svém. Moje dcera neprojevila žádné emoce, jen mlčela. Po příjezdu do ČR jsme se snažili nepřipomí-

nat, co vše se nám stalo, abychom ji ještě víc netraumatizovali. Rozhodnutí zúčastnit se sou-
těže bylo ale jednomyslné, a samotné psaní pří-
spěvku dalo příležitost mluvit o všem, pocho-
pit, co dcera cítí, přitom v takovém kreativním
formátu... To je pro nás nyní velmi důležité!
Děkuji!“ napsala jedna z maminek organizátor-
skému týmu.

Před vyhlášením soutěžních výsledků vystou-
pil bezpečnostní analytik David Stulík, který
posledních deset dnů před konferencí strávil
ve válkou zasažených východních částech Ukra-
jiny a všem zúčastněným popsal aktuální situaci
i prognózy možného vývoje.

Konference oficiálně zahájila Mezinárodní dny proti rasismu

Setkání v Senátu představuje oficiální začátek
Mezinárodních dnů proti rasismu, které do
Česka zavádí Českobratrská církev evangelická.
„Postavit se otevřeně a zřetelně proti rasismu, to
ve výsledku pomáhá celé společnosti. Protože
i skupiny stojící na jejím okraji se do ní mohou
bezpečně a plnohodnotně zapojit a obohatit ji

svou jinakostí,“ připomíná evangelický farář
pro menšiny a hlavní iniciátor myšlenky Mezi-
národních dnů proti rasismu Mikuláš Vymětal.

Téma rasismu přitom vidí – podobně jako
v Německu, kde má tato mezinárodní akce své
kořeny – v širším významu tohoto pojmu. Nejde
jen o diskriminaci na základě etnického původu,
ale například i národnosti, sexuální orientace,
vyznání, příslušnosti nebo respektu k nějaké
minoritě apod.

Dny proti rasismu mají podobu desítek
setkání po celém Česku – kromě tematických
bohoslužeb v evangelických a husitských far-
ních sborech a na jiných místech půjde také
o setkání s hosty, o koncerty, diskuse, před-
nášky, promítání filmů i poznávání zvyků a tra-
dic jiných kultur či menšin. Všechno lze najít na
webu protirasismu.e-cirkev.cz.

A proč zrovna „proti rasismu“? „O rasismu
není snadné mluvit, ale přehlížet jej zna-
mená jeho podporu,“ varuje před lhostejností
Vymětal.

Jiří Hofman, foto: ARO

POSTNÍ AKCE

Bavorští evangelíci věnují výtěžek postní sbírky naší církvi

**Česko-bavorský zahajovací víkend ukázal, že Kristovo společenství
dokáže překročit hranice jazyka, kultury i vyznání**

Letošním ročníkem Postní akce (Fasten-
aktion) se Evangelická luterská církev
v Bavorsku rozhodla podpořit Česko-
bratrskou církev evangelickou. Právě
tam poputuje výtěžek z celocírkevní
sbírky. Slavnostní zahájení se konalo
s hojnou českou účastí v Selbu.

Solidarita jako postní myšlenka

„Postavit se v Evropě jeden za druhého“ – tak
se jmenuje každoroční Postní akce Evangelické
luterské církve v Bavorsku. Vychází z centrální
myšlenky půstu – zaměřit se na potřebné či
trpící. Bavorští evangelíci každý rok vyberou
některou z církví ve střední či východní ►

Evropě a ta obdrží výnos z celocírkevní sbírky napříč Bavorskem, která probíhá po celé postní období.

Postní akce se zaměřuje na lidi, kteří z nej-různějších důvodů trpí,“ vysvětluje Raphael Quandt, hlavní koordinátor.

V minulých letech Evangelická luterská církev v Bavorsku podpořila například Evangelicko-augsburskou církev v Polsku (2022), Evangelickou církev augsburského vyznání ve Slovinsku (2021) či Evangelickou církev v Rumunsku (2020). Tematicky byly postní akce zaměřeny například k otázkám pastorační péče, životního prostředí či důstojného stáří.

*interiér kostela ČCE v Podhradí (hovoří farářka
Vlasta Groll)*

Nejde přitom jen o peníze. Bavorští evangelíci považují za důležité také navazovat a utvářet živé vztahy mezi oběma partnerskými církvemi. Projekt má pomoci „stavět mosty“, a podpořit tak vzájemnou solidaritu a spolupráci napříč Evropou.

Vzděláním proti nenávisti

V letošním roce se stala partnerskou církví Českobratrská církev evangelická. Postní akce s názvem „Vzděláním proti nenávisti“ se věnuje tématu vzdělávání a výchovy dětí a mládeže, ale i dospělých. Právě vzdělání totiž naše církev vidí jako zásadní nástroj, který umožňuje měnit společenské klima a budovat pocit vzájemnosti a přijetí.

„Jsem ohromen tím, jak jasně a silně Českobratrská církev evangelická prosazuje vzdělání jako klíčový prostředek k posilování míru a porozumění. Takový přístup umožňuje nejen brát vážně každého jednotlivce a posilovat jeho vyspělost a začleněnost, ale také podporovat kritické myšlení a společenskou angažovanost,“ prohlásil bavorský zemský biskup Heinrich Bedford-Strohm.

Zahájení sbírky ve znamení česko-bavorského společenství

Oficiální zahájení Postní akce bývá každoročně ve dnech kolem neděle Reminiscere, tedy na konci druhého postního víkendu. Začátek letošní postní sbírky připadl na víkend 3. – 5. března 2023. Bavorští evangelíci pozvali početnou českou delegaci k návštěvě Selbu, města ležícího nedaleko Aše a spojeného s výrobou porcelánu. Na místě je přivítali manželé Volker a Elke Pröbstlovi, kteří působí jako faráři děkanátu Selb.

Na zahajovací víkend byl naplánován pestrý program. Sobotní dopoledne všichni společně navštívili několik evangelických kostelů v česko-bavorském pohraničí. Výprava nejdříve zamířila do Hranic a Podhradí, aby si prohlédla církevní stavby ve správě ČCE.

Po obědě se pak členové obou církví přesunuli na německou stranu hranice, kde navštívili dva evangelické kostely v Selbu. V tom větším z nich – městském kostele – se pak konal večerní koncert v režii židenického pěveckého tělesa Chrapot a žestového souboru děkanátu Selb. Následovala prezentace projektů ČCE na podporu Ukrajiny. Magdaléna Šrubařová ze sboru

Brno-Židenice přítomným představila, jak její sbor pomáhá Ukrajincům zasaženým válkou. Se svým příběhem vystoupila také paní Julia, původně ředitelka výtvarné školy, která utekla z domovského Chersonu těsně předtím, než byly budova školy i celé město zničeny bombardováním. Útočiště našla v evangelickém sboru v západočeských Přestvicích, kde – jak sama říká – našla kromě ubytování i novou „církvní rodinu“.

Po celý víkend doprovázeli českou delegaci z Prahy také českobratrští evangelíci z přílehlých sborů v Aši, Chebu a dalších v čele s místní farářkou Vlastou Groll. Také jim, kromě bavorských evangelíků, patří velký dík a vděčnost za pomoc a milé společenství.

Němečtí evangelíci ocenili české projekty

Vrcholem společného programu byly slavnostní nedělní bohoslužby v městském kostele v Selbu. Po kázání synodního seniora Českobratrské církve evangelické Pavla Pokorného a přijímání večere Páně se ujal slova zemský církevní rada Michael Martin, aby oficiálně zahájil letošní postní sbírku. „Často se mě lidé ptají, čím vlastně můžeme být přínosem ve všech současných krizích v Evropě. Pro mě je to jiný pohled na problémy naší doby, získaný z Pisma. Pohled, který je nestranný a orientovaný pouze na společné dobro, který vidí slabé a dává jim hlas, který staví mosty porozumění. Právě bohoslužby, jako jsou tyto, ale i celá postní akce překračují hranice jazyka, kultury a vyznání, když se shromažďujeme v Božím slově a společně přistupujeme ke stolu Páně,“ prohlásil.

Se svými pozdravy dále vystoupili zástupci českých obcí – Chebu a Aše, kteří zdůraznili důležitost přeshraničních vztahů. Zástupkyně bavorské diakonie (*Diakonisches Werk Bayern*) Sandra Schuhmannová vyzvala přítomné k jednotnému boji proti nenávisti a k podpoře zranitelných a ohrožených. Každému člověku by mělo být umožněno cítit se hodnotně a bezpečně,“ uvedla.

Důraz Českobratrské církve evangelické na výchovu a vzdělávání ocenila členka představenstva Spolku Martina Luthera (*Martin-Luther-Verein*) Andrea Kühnová. „Vaše vzdělávací projekty, milé sestry a milí bratři z Českobratrské církve evangelické, mi dávají naději. Začínáte totiž přesně tam, kde je možné dosáhnout změny – u dětí, mládeže a církevních pracovníků. Když tito lidé budou stát na dobrých a pevných základech, přinesou s sebou změnu,“ prohlásila.

Raphael Quandt vítá české evangelíky

Co děláme proti nenávisti?

Českobratrská církev evangelická připravuje několik důležitých vzdělávacích projektů, které mají napomoci snížit napětí ve společnosti, a naopak podpořit vzájemnou otevřenost a toleranci.

Finanční dar z bavorské postní sbírky využije tato církev ve třech oblastech:

1) Výročí ordinace žen v církvi

Na rok 2023 připadá sedmdesáté výročí ordinace prvních farářek naší církve. Jubileem si chce církev na jedné straně připomenout historický kontext ordinace žen a také je propojit s aktuálním tématem ukrajinské uprchlické krize.

Církev připravuje jednodenní oslavu tohoto výročí, která se bude konat ve druhé polovině roku. Plánovány jsou i další doprovodné záležitosti jako např. jednodenní konference k tématu sexuálního zneužívání žen či setkání žen z Čech, Slovenska a Německa k tématu doprovázení ve smutku.

2) Vzdělávání zaměstnanců

Ústřední církevní kancelář ČCE zajišťuje nejen chod povšechného sboru, ale i podpůrnou činnost vůči farním sborům v České republice. V nadcházejících dvou letech se tak církev chce zaměřit na podporu osobního rozvoje pracovníků ústřední církevní kanceláře.

3) Vzdělávání dětí a pracovníků s dětmi

Pilotní projekt připravuje církev ve spolupráci s Pražským seniorátem ČCE. Zaměřen bude na děti z církevního i mimocírkevního prostředí ve věku 5–15 let. Sekundární cílovou skupi-

nou pak budou pracovníci s dětmi a vedoucí těchto pracovníků v Pražském seniorátu, pro které bude vytvořena ucelená metodika práce s dětmi a bude jim poskytována příslušná podpora a vzdělávání.

společné bohoslužby v selbském kostele

(P. Pokorný a M. Martin)

Jedná se o uskutečnění seniorátních setkání pro děti a pracovníky s dětmi a o vznik týmu, který bude v rozvoji práce s dětmi pokračovat. Kromě toho by měla vzniknout katechetická příručka, chystá se také pravidelně rozesílaný newsletter.

Adéla Rozbořilová s přispěním Evy Balcarové

MLÁDEŽ

Mládež volila, až nakonec zvolila

Delegáti seniorátních mládeží vybírali členy nového COMu

10.–12. března se v Bělči sešlo na sedm desítek aktivních členů skupin mládeže z celé republiky. Přijeli diskutovat, vzdělávat se, sdílet své zkušenosti a volit zástupce ze svého středu. To všechno v sobě totiž skrývá setkání zvané porada mládeže.

Vítejte v Bělči

V pátek večer nás v Bělči přivítal místní správce Václav Španihel. Přivítal nás ovšem nejen správcovsky, jak by se dalo očekávat, ale i duchovně. Kromě informací o tom, kde najdeme prostěradla a na které dveře zafukát v případě problémů, jsme se dozvěděli i něco povznášejícího. Za

pomoci plyšového zvířete Olafa předvedl Václav svůj vnitřní rozhovor na téma „Jak bělečský správce připravuje pobožnost“. A tento velice humorný vhled do správcovy duše nastartoval uvolněnou atmosféru celého víkendu.

Diskutují, diskutuješ, diskutujeme

Témata, která nás pálí. Poměrně ohrané sousloví, které ale přesně vystihuje, s jakým zápallem některé diskuse na poradě mládeže probíhaly. Často se diskutovalo neformálně. Ve frontě na oběd, v pauzách mezi programy, po večerech nebo při cestě do Bělče i zpět. V sobotu dopoledne byl však na diskuse a konkrétní témata vymezen daný čas.

Zástupci mládeže na synod:

Ema Pospíšilová

Damaris Kopecká

Jakub Němec

Náhradníci:

Karolína Urbánková

Jan Dostál

Vojtěch Titěra

Diskutovala se připravovaná koncepce práce s mládeží, vzdělávání pracovníků s mládeží, role seniorátních farářů pro mládež a možné příčiny úbytku farářů v naší církvi s ohledem na mladší generaci. Všechna témata přinesla mnoho zajímavých podnětů a byli jsme potěšeni, že nás při

nich vyslechli i zástupci synodní rady, kteří za námi do Bělče přijeli.

COM laici:

Jakub Trusina

Matěj Bouček

Marta Chovancová

Barbora Litomiská

Dominik Bláha

COM faráři:

Jan Lavický

Jonatan Hudec

Martin Sabo

Petra Náhlovská

Náhradnice laiků:

Carolina Garcí

Anna Magdaléna Lapáčková

Náhradnice z řad farářek:

Marta Židková

Alžběta Hatajová

„Navrhují otevřít kandidátku!“

Jedním z očekávaných programů porady byly volby. Každé dva roky volí delegáti celocírkevní odbor mládeže (COM) a zástupce mládeže na synod. COM se skládá z pěti laiků, čtyř farářů a po dvou náhradnicích. Zástupce na synod jsme volili tři a k tomu náhradníka za každého z nich. Bylo tedy zapotřebí zmobilizovat poměrně velké množství ochotných jedinců.

Nejdříve se volil COM. Navrhovalo se hlava nehlava. Tento proces se opakoval. V každém kole se za bouřlivého jásotu našel vždy někdo další, kdo s kandidaturou souhlasil. A dopadlo to dobře, COM máme kompletní. Dokonce velmi doporučím! Jeho devět členů zastupuje sedm různých seniorátů, což je situace spíše unikátní a nadmíru radostná.

Volba zástupců na synod byla odlišná. V tomto případě se jednalo o volby se vším všudy. Dosavadní reprezentanti mládeže museli mít ale radost, podařilo se jim jejich snažení na ►

synodu prezentovat s takovým zápalem, až se to kandidáty jen hemžilo.

Přes všechny možné peripetie volby neuvěřitelně odsýpaly. Volili jsme totiž elektronicky. Práce skrutátorů tak spočívala v rozdávání předtištěných unikátních kódů pro jednotlivá kola voleb a pak promítnutí výsledků, které se automaticky vyhodnotily. Doporučuje 10/10 mládežníků.

účastníci Porady mládeže 2023

Čas na workshop

Volby byly sice místy napínavé, i tak se ovšem jednalo spíše o pasivní záležitost. Pak tedy při-

šel čas na workshopy – příležitost něco se naučit, dozvědět nebo si něco nového vyzkoušet či vytvořit. Možností byla opět celá plejáda: jak si připravit pobožnost, jak předcházet vyhoření, na koho se v církvi obrátit v rozličných situacích nebo jak za pomoci jednoduchých obrázků ulehčit psané i mluvené formě (grafická facilitace). Přístup, jakým se mládež vědomě chce ve své dobrovolné práci zlepšovat, byl opravdu inspirativní!

Bohoslužby v plné parádě

Jak jinak zakončit poradou mládeže než bohoslužbami? Ty naše vedl Roman Mazur, ale podílela se na nich celá řada přítomných. Od čtení z Bible přes přímluvné modlitby až po epický hudební doprovod. Tato radostná oslava byla plná úsměvů, zájmu a aktivní účasti. A přesně taková byla i celá letošní porada. Těšíme se zase za rok a držíme palce všem nově zvoleným jedincům, kteří budou v příštích dvou letech celocírkvní mládež reprezentovat.

Kryštof Sojka, foto: Dan Ridzoň/Dan Vanča

REKREACE

Evangelická oáza v Janských Lázních

Jako čerstvou konfirmandku mě bavilo jezdit na biblické kurzy. Setkání se zajímavými přednášejícími, zpívání s kytarou ze zpěvníku Svítá, poznání dalších evangeliků napříč republikou, dobrodružství – noční procházky Prahou, túry v Krkonoších. Kdyby tak bylo něco podobného, až budu starší, dospělá!

Jsem starší, dospělá, a raduji se z toho, že kurz, Bohu díky, je! Jarní setkání v Janských Lázních dá člověku všechno to, co zažil na kurzech v mládí. Jen už oknem nelezeme jako v Jirchářích na noční procházku Prahou, nechodíme na túry jako v Křižlicích. Jízda to je ale

rekreační středisko Sola fide

pořád. Biblické téma, témata spjatá s životem v církvi, bohoslužby, zpívání, hezké večery při skleničce nahradily noční procházky a místo tůchodíme do cukrárny.

Někteří přezdívali tento kurz „Průvan Ducha svatého“, „Nalejvárna Božího slova“, „Evangelické Lurdy“, „Evangelická oáza“. Všechna přirovnání vystihují to, co se tu děje.

V Jánkách má člověk čas na Pána Boha i na sebe, na druhé. Načerpá síl, občerství svou duši i tělo. Ti, kteří vědí, už od ledna nedočkavě očekávají spuštění přihlašovacího portálu. Vy, kteří nevíte, přijďte a okuste. Bude to zase jízda!

Za poradní odbor pro práci s laiky

Monika Drdová, foto: trutnov.evangelnet.cz

OCENĚNÍ

Spolek Exulant vyznamenal sestru Marii Provazníkovou

Cenu J. A. Komenského si oceněná převzala osobně

Výbor z. s. Exulant, spolku, který sdružuje zejména potomky českých exulantů pro víru, se rozhodl udělit cenu J. A. Komenského *Orbis terrarum* sestře Marii Provazníkové. Stalo se tak v sobotu 28. ledna 2023 při schůzi výboru. Sestra Provazníková si cenu mohla převzít osobně, neboť přijela ze své rodné ukrajinské obce Veselynivka na letošní farářský kurz.

Ocenění je spojeno s nadcházejícím životním jubileem sestry Marie, která v dubnu slaví osmdesáté narozeniny. Je výrazem uznání a díky za věrnost odkazu exulantských předků, za svědectví víry a práci církevní. Předseda spolku Jan Bistranin ve svém proslovu v kostce představil nejdůležitější milníky Mariina života – cituji: „Marie Provazníková se narodila v době 2. světové války ve Veselynivce na Ukrajině, v obci založené potomky pobělohorských exulantů, sama je také z exulantské rodiny. Po všech těch životních peripetiích za sovětské vlády, když se situace na Ukrajině změnila, vstoupila Marie do veřejného života. Do roku 1998 byla Marie Provazníková předsedkyní českého krajanského

spolku ve Veselynivce, ale především navázala na duchovní křesťanský odkaz exulantských předků. Když to po době náboženského útlaku bylo možné, byl v roce 1996 ve Veselynivce obnoven nezávislý český bratrský sbor a sestra Marie se ujala jeho vedení. 23. srpna 1999 ji synod-►

ní senior ČCE a předseda spolku Exulant Pavel Smetana ordinoval ke službě Slova a svátostí. A sboru sestra slouží dodnes. Od Ministerstva zahraničí ČR obdržela v roce 2013 cenu *Gratias Agit* za šíření dobrého jména ČR v zahraničí.“

Pár slov k ceně *Orbis terrarum* (okrsek země) – jejím ideovým původcem je MUDr. Josef Čáp, autorem plastiky je sochař a keramik Jiří Dudycha. Jde o zmenšeninu pomníku J. A. Komenského, umístěného v Litomyšli, který vytvořil před 102 lety architekt Alois Metelák. Pomník i tato plastika představují zeměkouli, kolem níž jsou pásy se symboly a výjevy, znázorňujícími Komenského víru (Bible, kalich, Beránek). Své celoživotní snažení zformuloval J. A. Komenský v závěru života v knize *Unum necessarium*: „Všichni společně máme svá místa na velkém jevišti světa: co se zde děje, týká se

všech; slunce dává všem světlo a Bůh oči. ... Bůh už na počátku stvoření uložil každému člověku péči o každého bližního. A v celém Písmu (po lásce a poslušnosti Stvořiteli) Bůh nevymáhá nic jiného než lásku k bližnímu, starost jedněch o druhé. Službu a pomoc.“

To je odkaz, na který navázala a navazuje sestra Marie. Odjížděla do válkou zkoušené domoviny s odhodláním, pokud jí síly budou stačit, věrně stát v čele veselynivského sborového společenství a přinášet slovo naděje, povzbuzení a potěšení. Přejeme jí Boží milost, ochranu a vedení do dalších dnů.

Předání ceny byly přítomny i dcera Olga a vnučka Dáša, které již delší dobu žijí v ČR. Krajanskou komunitu zastoupily Ludmila Bobrovská, Olga Andršová a Růža Hůzová.

Petr Brodský

POZVÁNKA

Blíží se Noc kostelů

Jako každoročně i letos připravujeme Noc kostelů ve sborech a farnostech církví přidružených a sdružených v Ekumenické radě církví ČR. Konat se bude v pátek 2. června 2023. Noc kostelů je:

- pozvánka pro všechny lidi dobré vůle ke společnému setkání a k objevování krásy křesťanských výtvarných a architektonických pokladů,
- projev kreativity a důvěry v život u lidí, kteří chrámy stavěli a zdobili, ale i u těch, kteří je dnes obývají a chtějí se podělit o svou víru, o svůj život a svoje osobní obdarování a dovednosti,
- nabídka zakotvené křesťanské spirituality, modlitby a služby potřebným,

- znamení živé spolupráce křesťanských církví (ekumenismus), která zaceluje rány vzniklé v minulých staletích.

Chceme vás povzbudit, abyste se opět (případně poprvé) přidali, otevřeli svůj kostel či modlitebnu, připravili třeba i jen malý program a využili této příležitosti k oslovení veřejnosti, pro kterou je to leckdy první příležitost k setkání s křesťanstvím.

Přihlašování je zahájeno, hlaste se prosím na www.nockostelu.cz/prihlaskakostely, najdete zde také kontakty na koordinátory v jednotlivých diecézích, od nichž dostanete další informace. Budeme vděční za zprávy, jak se na Noc kostelů u vás chystáte a zda a jak se podařila.

Daniela Hamrová, oddělení pro ekumenu a zahraniční vztahy

DIAKONIE

Jaroměřský dětský klub v plném proudu.

foto: Adam Šůra

Moc neplánuju

Se Svitlanou Danylenko o životě v Česku, práci v Diakonii a příbuzných na Ukrajině

Do Jaroměře dorazila loni v březnu. S kufrem v jedné ruce, druhou rukou se drží se čtyřletou dcerou Viki. Z Ukrajiny vyhnala Svitlanu Danylenko válka. Do Jaroměře šla za manželem, který tu dlouhodobě pracuje, což ovšem neznamená, že by začátky v Česku měla snazší. Dnes v Diakonii Jaroměř pomáhá ostatním ukrajinským rodinám. Sešli jsme se den před svatým Valentýnem. Zrovna začínal odpolední klub pro děti.

Kolik dětí obvyčně dorazí?

Dnes asi málo, maminky volají, že jsou děti nemocné. V době bez nemocí nás tu bývá tak okolo dvanácti. Před významnými svátky, jako jsou třeba Vánoce, přijdou i starší děti, vezmou si ve škole volno. To je nás potom i přes 20.

K čemu odpolední klub slouží?

Rodiče u nás mohou nechat svoje děti, když potřebují něco zařídit třeba na úřadech. Máme tu hernu, kuchyňku. Dnes plánujeme péct k Valentýnu linecké cukroví. Děti je budu vykrajovat z těsta a potom nabarvím bílou a červenou polevou. Snažíme se, aby dětem u nás bylo dobře a aby se nebály svěřit s tím, co je trápí. Do budoucna bychom byli rádi, kdyby klub fungoval jako volný prostor pro setkávání ukrajinských dětí s českými, pro lepší adaptaci ukrajinských dětí v Jaroměři.

S čím potřebují děti nejvíc pomoci?

Mnohé zažily hodně stresu: jiná země, jiný jazyk. Právě proto si myslíme, že největší podporou

pro ně bude setkávat se s českými kamarády. V dětském klubu si jinak s dětmi o všem povídáme, hrajeme si, tancujeme, něco vyrábíme, pomáháme jim s domácími úkoly, s češtinou, taky s orientací ve městě – třeba co město nabízí pro volný čas.

Jste tu i pro dospělé?

Těm pomáháme zařídit smlouvy s lékaři, hledáme jim práci, pomáháme jim vyplňovat úřední papíry, radíme, jak v České republice fungují zákony a pravidla. Taky jim poradíme, kde mohou získat potravinovou pomoc, oblečení. Dvakrát týdně sem přicházejí dospělí na kurz českého jazyka.

Dělala jste podobnou práci i na Ukrajině?

Vůbec ne. Pracovala jsem v designerské firmě a potom také v bance.

Do Česka přišla Svitlana Danylenko z města Bilhorod-Dnistrovskij. Rozkládá se na břehu velkého černomořského zálivu blízko Oděsy. Základy mu položili před dvěma a půl tisíci lety řečtí kolonisté. Z pozdějších dob se zde také zachovala turecká tvrz. Před ruským vpádem na Ukrajinu tu žilo kolem 50 000 lidí.

Když loni začal ruský útok, chtěla jste hned odejít? Žijete kousek od Oděsy, která byla od prvního dne cíl bombardování.

Neuvažovala jsem tak. Zpočátku válka znamenala jen sirény. Ozve se houkání, jdete se scho-

vat do sklepa, někdy tam i přespíte. Na to si člověk celkem zvykne, zvlášť když sirény houkají několikrát za den. Poplachy jsem začala po čase ignorovat a dál si dělala svoje. Schovávat se mi připadalo zbytečné. Potom ale začaly přicházet od známých z Oděsy znepokojivé zprávy – město ohrožují velké vojenské lodě. Mluvílo se o minách a také o kazetových bombách, které jsou vymyšleny tak, aby zabily co nejvíc lidí. Do toho přestaly fungovat školy, přestalo se chodit do práce. Poslední kapkou byl letecký útok na obec Zatoka. Část obytné čtvrti tam šla úplně k zemi. A stalo se to 20 kilometrů od mého domu. Rozhodla jsem se, že jdu za mužem. Kvůli strachu o naši dceru Viki.

Jak jste se do Česka dostala?

Naše město odděluje od Ukrajiny záliv a jediný most přes něj byl zničen. Museli jsme přes Moldavsko, tak nás můj tatínek autem odvezl na moldavské hranice a tam jsme čekali celý den. Doufali jsme, že tatínka přes hranice pustí, je totiž postižený. Ale nepustili. Tak se tatínek s autem vrátil. A já nejsem natolik zkušená řidička, abych se odvážila strávit tak dlouhou

cestu za volantem. Vzala jsem si jen jeden kufr, abych měla druhou ruku volnou pro dceru. Na hranicích byla strašná tlačeniště. Měla jsem hrozný strach, abychom se v těch davech navzájem s Viki neztratili. V Moldavsku jsme strávili dva dny čekáním na autobus do Česka, ujali se nás úplně cizí lidé, nechali nás u sebe v bytě. Cesta k vám potom trvala asi 26 hodin.

V Jaroměři se vás už ujal manžel.

To ano. Jenomže on tady pracuje jako dělník v továrně a k tomu stačí málo: mít kde bydlet, znát pracovní zákony. Když ale chcete žít jako rodina, je toho najednou potřeba daleko víc. To byl můj úkol, ale byla jsem naprosto nepřipravená a problémy se valily. Pronajali jsme si byt, který na první pohled vypadal pěkně, ale pak se ukázalo, že okny při dešti zatéká, stěny jsou plesnivé. Viktorka dostávala záchvaty alergického kašle. Sehnali jsme nový, lepší byt, začali za něj platit, jenomže majitel toho původního nám řekl, že máme smlouvu na půl roku a že nám ji nezkrátí. A tohle musíte řešit, když ani pořádně neznáte jazyk.

Kromě rodinného centra Lávka Diakonii Jaroměř tvoří:

- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
 - Nízkoprahový klub Lucerna
 - Odborné sociální poradenství
 - Potravinová pomoc
 - Sociální šatník
 - Předškolní klub pro děti
-

Rusky nebo ukrajinsky se v Česku nejde domluvit?

Když Čech mluví pomalu, Ukrajinec mluví pomalu a navzájem jsou vstřícní, tak to jde. Ale nestačí to, když se jedná o důležité informace. Proto jsem se ze všeho nejdřív začala učit česky. Přes jazykové kurzy jsem se dostala k Diakonii a ta mi ohromně pomohla i co se týče bydlení. Díky jejich pracovnícím se nám podařilo ►

vrátit zálohu za původní byt a stále se dohadujeme o vrácení peněz za elektrinu, protože jsme zaplatili opravdu velké částky. Děvčatům z Diakonie jsem velmi vděčná za pomoc, kterou mi poskytly v těžkých chvílích.

Dnes ovšem sama v rámci Diakonie pomáháte. Jak se to stalo?

Jednou jsme si s Viki zašly do Diakonie pro oblečení do sociálního šatníku. Ten byl pro Ukrajince opravdu důležitý. Lidé z Jaroměře tam dodávali ohromné množství oblečení. Paní ředitelka Lucie Pavlistová a její kolegyně se o šatník staraly nad rámec svých pracovních povinností a neměly na to čas. Tak jsem se nabídla, že se o šatník dobrovolnický postarám, potřebovala jsem být mezi lidmi. Manžel byl pořád v práci, já doma sama, v cizí zemi, jen s dítětem, daleko od blízkých, které ohrožuje válka – to pak máte leckdy takový strach... Zato v Diakonii se pořád něco děje a pracují tu prima lidi. Viki se navíc moc líbilo v místní dětské herně.

U dobrovolnické práce to ovšem neskončilo.

Vzniklo rodinné centrum Lávka. Diakonie pomáhala všem Ukrajincům v nouzi s jídlem, oblečením, sháněním bydlení, s prací a s registrací dětí ve školách a školkách. Udělali jsme vše pro to, abychom uprchlíkům pobyt v České republice usnadnili. Potom paní ředitelka zorganizovala klub pro ukrajinské děti od rána do oběda, přes letní prázdniny až do čtyř odpoledne. Aby Ukrajinky měly kde nechat děti a zařídít všechny záležitosti nebo jít do práce. Tam už jsem pracovala na smlouvu. V říjnu bylo rozhodnuto pokračovat, paní ředitelka mi nabídla, abych klub vedla.

Jak se jiné ukrajinské rodiny vyrovnávají s tím, že jsou daleko od domova?

Znám hodně lidí, co se raději na Ukrajinu vrátili. Tady jste sice mimo válečné nebezpečí, ale v hrozném stresu, co se děje s vašimi blízkými. Na Ukrajině na 24 hodin vypadne proud.

Víte, že rakety mohou dopadnout kamkoliv. A zoufale čekáte, kdy se vám ozvou příbuzní, jestli jsou v pořádku. Pak také znám ukrajinské rodiny, které tady jsou, ale prostě jenom čekají. Nechtějí se učit česky, nechtějí si hledat práci. Berou to tak, že tu jsou jen dočasně, a jakmile to bude možné, vrátí se. A potom znám Ukrajince, kterým se tady dost líbí a jsou moc vděční za to, jak je česká společnost přijala.

Vy přemýšlíte o návratu?

Na to se mě ptá leckdo a já nevím. Rodině jsme teď prospěšnější v Česku, protože v oděské oblasti není práce, ceny všeho vyletěly nahoru, zásobování je špatné. Na dálku můžeme rodinu podporovat penězi. Taky se teď nechci vracet kvůli Viktorce, i když se jí hrozně stýská po dědečkovi a po babičce. Těžko říct, co bude dál. Když tady Viktorka začne chodit do školy, za chvíli bude mluvit česky líp než ukrajinsky. Kde pak bude víc doma? Ale moc se tím netrápím. Na Ukrajině v dobách míru jsme si dělali všeličké plány a během jednoho dne vzaly za své. Od té doby radši moc neplánuju.

S rodinným centrem Lávka ale asi nějaké plány máte?

To samozřejmě. Letos kromě běžného programu chystáme čtyři víkendové pobyty pro děti a dva příměstské tábory během letních prázdnin.

Adam Šůra

Vzdělávat kazatele je jako otesávat lžičku

Uběhlo 500 let od narození Jana Blahoslava

20. února jsme si připomněli 500 let od narození významného biskupa Jednoty bratrské Jana Blahoslava (1523–1571). Jeho odkaz se týká řady důležitých oblastí života (nejen) českých evangelíků. Jako humanistický vzdělanec, jazykovědec, dějepisec, autor písní a teolog se zasloužil o rozvoj českého jazyka, překlad Nového zákona do češtiny, který se stal součástí Bible kralické, uchování pramenů k dějinám Jednoty bratrské, vznik duchovních písní a kancionálů a také o vzdělávání bratrského duchovenstva. Jeho podnětům pro kazatele bych ráda věnovala pozornost v tomto příspěvku.

Na sklonku svého života napsal Blahoslav spis s provokativním názvem *Vitia contionatorum*, to jest Vadý kazatelův. Tím, že hovořil o vadách, chybách a vášních kazatelů, mlčky připustil, že kázání je nejen událost, při níž můžeme zakusit Boží oslovení, ale také je vždy dílo člověka. Kázání není nedotknutelné mystérium, ale lidská řeč, která může podobně jako každá jiná trpět nejrůznějšími nedokonalostmi a neduhy. Když se kazatelům nedostává dobře míněné kritiky, jen se ve svých nešvarech utvrzují. Proto se Blahoslav pokusil závažně a časté problémy kázání konkrétně pojmenovat, a tak přispět k tomu, aby se jich kazatelé vyvarovali. Kazatel, jak zdůrazňuje Blahoslav, se musí ve své službě cvičit. Musí se „otesávat“, tak jako se

otesává a ohlazuje dřevěná lžička, musí se „prořezávat“, tak jako se prořezává strom.

Blahoslavova podobenka, ztvárněná umělcem
v 19. století

Jak (ne)kázat

V čem vidí Blahoslav nejzávažnější problémy kázání? Na prvním místě uvádí to, když kazatel nebere ohled na situaci posluchačů: „Samou nepracovitostí, nepečlivostí a lenivostí ducha jsa veden, leccos vezme z řeči Boží tak povrchního [...] nemnoho toho šetře, čeho ten lid ►

přítomný potřebuje.“ Blahoslav nezpochybňuje, že východiskem kázání je kazateli vždy biblický text. Ale současně připomíná, že kazatel má spolu s textem Bible číst také „živý“ text, jímž je posluchač. Dále Blahoslavovi vadí, když kazatelé přejímají cizí kázání a zanedbávají vlastní promyšlení biblických perikop. Proto se vyjadřuje rezervovaně k vydávání postil. Také kritizuje chaotickou exegezi, při níž kazatel nedbá na vnitřní stavbu biblického textu. Toto počínání přirovnává k amatérské práci řezníka, který porcuje dobytče sekýrou bez ohledu na to, kudy procházejí jeho svaly, šlachy a klouby.

Kriticky se Blahoslav staví také k tomu, když kazatel využívá kázání k polemickým a nenávistným útokům na jiné osoby či skupiny lidí s odlišnými názory. Ti se v dané chvíli nemohou bránit, a předně: „Jaký užitek toho bude při posluhačích?“ To neznamená, že by kázání vůbec nemohlo obsahovat nějakou kritiku. Podle Blahoslava se však na prvním místě má jednat o sebekritiku: „Nám jest potřebí k sobě prohlédati a svědomí své souditi.“ Rozhodující je pro Blahoslava účinek kázání na posluchače. Kázání nemá moralizovat jiné, ale má vést posluchače k sebereflexi vlastního života a jednání.

Návod ke špatnému jednání

Mezi další, již méně závažné problémy Blahoslav řadí nahodilou řeč „co slina na jazyk přinese“, přílišné opakování myšlenek, chybějící zřetel ke konkrétním okolnostem shromáždění, zbytečné vysvětlování srozumitelných a nedůležitých věcí, užívání cizích slov, kupení biblických citátů bez hlubšího výkladu, užívání nevhodných příkladů z Písma a neužívání obecně známých citátů autorit (tzv. *loci communes*). Za další chybu pokládá to, když kazatelé vkládají do kázání historky, které ve svých důsledcích mohou sloužit jako návod ke špatnému jednání. Jako se stalo v případě jedné šenkýřky, která si v kázání vyslechla příklad: „Jak jsou lidé mnozí falešní, neupřímní a bližní své škrabí [podvádějí], jako prý šenkýřky, když pivo

zlé mají, tak že ani pěny držeti nechce; tehdy namydlí nětco toho piva a vlejí do sudů. A takž se to pivo velmi pění.“ Z příkladu v kázání se tak i ona šenkýřka naučila špatné pivo vylepšovat.

Blahoslav se netají tím, že mnohá doporučení čerpá z poznatků humanistické rétoriky. Podle ní má mít každé kázání promyšlenou a dobře sledovatelnou strukturu. Kazatel má umět své myšlenky dobře vystihnout slovy, správně vyslovovat a doprovázet svou řeč vhodnou mimikou a gestikulací. Také má promýšlet záměr, který svou řečí sleduje – chce poučit a objasnit určité věci (*docere*), napomenout či potěšit (*delectare*), anebo povzbudit k určitému jednání (*movere*)? Daří se kazateli tento záměr svým kázáním uskutečňovat? Sám Blahoslav doporučuje, že „více sluší svědomí krmiti než smysly“. Dnes bychom asi řekli, že kázání má mít určitý existenciální rozměr, nejde v něm jen o estetický požitek posluchačů. Pokud je kázání plné „neužitečných řečí“, „lidé rozejdouce se takoví zůstanou jako prvé“. Kázání možná pobavilo, ale s nitrem posluchačů nic neudělalo.

Bůh tě přijímá i s neumělostí tvou

Navzdory okouzlenosti rétorikou si Blahoslav uvědomuje, že moc kazatelovy výmluvnosti má své hranice. Křesťanská víra a vnitřní proměna posluchače nevznikají jen jako důsledek vybroušené řeči, ale rodí se při slyšení kázaného slova z moci Ducha svatého. Proto bratrský biskup v závěru své knihy povzbuzuje kazatele poukazem na to, že účinné zvěstování nezávisí jen na jeho řečnických schopnostech: Bůh „přijímá od tebe i nedostatečné služby, žehná jim [...] a summou s tebou jest v neumění tvém moudrostí svou“.

I dnes se zamýšlíme nad tím, co je úlohou kázání, jaké kvality by mělo mít a čeho by se mělo vyvarovat, aby neztěžovalo evangeliu cestu k posluchačům. Zabývá se tím celý podobor praktické teologie, tzv. homiletika, nauka o kázání. Důležitý je ovšem nejen pohled teologů a kazatelů, ale také pohled z druhé strany – pohled posluchačů. Snad každý kazatel ocení,

když se mu od posluchačů dostane u konkrétního kázání zpětné vazby. Také je zajímavé slyšet od posluchačů jejich obecnější pohled.

Ve sboru ČCE na Jarově jsme u příležitosti Blahoslavova výročí uspořádali na toto téma malou anketu. Některé z odpovědí předkládáme níže. Mnohé z nich se shodují s postřehy, které již téměř před půl tisíciletím učinil Blahoslav. Proto stojí za to číst jeho knihu i dnes (Jan Blahoslav: *Čtyři menší spisy*, ed. Mirek Čejka,

Brno: Host, 2013). Zájemci o hlubší promýšlení Blahoslavova díla jsou pak zváni na konferenci „Otec a vzataj lidu Páně v jednotě, muž veliký a znamenitý“, která se koná 16. května od 9.30 na ETF UK ve spolupráci s Historickým ústavem AV, v.v.i. Program naleznete zde: <https://web.etf.cuni.cz/ETFN-369.html>.

Tabita Landová, praktická teoložka na ETF UK,
mezititulky redakční, foto: wikipedia.cz

Výsledky mini-ankety na téma „kázání“

V čem vidíte úlohu kázání?

- Naučit posluchače něco víc o Bohu.
- Mělo by „nasvítit“ náš obraz Pána Boha zase z jiné strany.
- Připomínat příběh Ježíše Krista.
- Vyprávět o Bohu, o jeho milosti a moci; zvát lidi, aby se odvrátili od zlých cest.
- Vykládat text Bible, přinášet zvěst o Boží přítomnosti, o jeho působení ve světě.
- Otevírat prostor pro to, aby k nám Písmo mohlo samo „mluvit“.
- Navést člověka na správný směr a cestu v životě.
- Mělo by být oslava Boha.

Jaké by mělo být dobré kázání?

- Mělo by promlouvat k dnešním problémům, mělo by být srozumitelné širokému posluchačstvu.
- Nějak promluvit ke mně; vycházet z Bible; být uvěřitelné (kazateli věřím, že on tomu věří).

- Plné Ducha svatého. Motivující k činu, relativně krátké, detailní k okolnosti a době vzniku.
- Srozumitelné (obsahově i přednesově), mělo by být provázáno s ostatními prvky liturgie, mělo by člověka oslovit – s tím souvisí i jistá aktuálnost, ale ne na úkor bibličnosti.
- Mělo by vzbudit a udržet pozornost posluchače, vyvolat v něm otázky, souhlas, zájem o něm mluvit.

Co by kázání mělo udělat se svými posluchači?

- Potěšit, povzbudit, přimět k zamyšlení nad životem, nakopnout.
- Poskytnout podporu do všedních dnů.
- Někdy pohladit, jindy spíš zneklidnit, vzbudit zájem.
- Vést k modlitbě, k vyznání hříchů, k chvále, k službě, k radosti...
- Aspoň na chvíli se zastavit a nechat se „proměnit zevnitř“.
- Oslovit, dotknout se, někdy třeba i překvapit, vtáhnout do biblického textu.

Jaké by kázání naopak být nemělo?

- Příliš dlouhé, bez zřetelných důrazů.
- Nudné; prezentující osobu kazatele; vykládající všechny podrobnosti textu.
- Příliš teoretické až filosofické, nerozhodné, nejasné.
- Takové, které nenechá zaznít to, v čem je daná perikopa svébytná, provokativní.
- Upovídané, nesrozumitelné, příliš exegetické, poučující, moralizující.
- Nemělo by poučovat, ale inspirovat.

Když se řekne „vady kazatelů“, co si vybavíte?

- V mládí jsem považoval za vadu kázání, trávající 1,5 hodiny a více.

- Kazatel říká něco na kazatelně, a jinak se chová.
- Není mu rozumět: Mluví potichu, je nesrozumitelný zvukovým projevem nebo obsahem.
- „Káže vodu a pije víno“, v osobním životě se nechová jako člověk Kristův (viz ovoce Božího Ducha, Gal. 5); malověrnost.
- Řečnické otázky – stížnosti na dobu – nedotažené dobré postřehy – opakování stokrát slyšeného (čemuž se pochopitelně těžko vyhýbá).
- Nápadné řečové vady (mohou, ale nemusí působit rušivě), poučování, přehnaný důraz na exegezi, vulgarismy, příliš asociativní myšlení, přeskakování z jedné myšlenky na druhou.

ROZHOVOR S OBČANSKOU AKTIVISTKOU A PUBLICISTKOU HANOU STRAŠÁKOVOU

Hájit pravdu je hlavní úkol křesťana. Boha nejvíc vnímám skrze druhé lidi

Svědectví o víře ve veřejném prostoru

Hana Strašáková pochází z malé vesnice na Třebíčsku, doma se ale cítí hlavně v Brně. Vystudovala tamější Cyrilometodějskou střední odbornou pedagogickou školu a poté chvíli studovala češtinu a pedagogiku na filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Je členka církve římskokatolické. V letech 2019–2021 působila v rádiu Proglas jako redaktorka zpravodajství, později se podílela na přípravě pořadu

Na dřevě, nyní patří k tvůrčímu týmu podcastu Bez filtru. Se stejným týmem vydala loni na podzim knihu rozhovorů *Kadas mana*. Kromě toho působí v neziskové organizaci Milion chviliek, která sleduje politickou situaci v Česku. Pro tentokrát jsme se rozhodly nechat velkou politiku stranou a spíš jsme se věnovaly duchovně osobním otázkám po tom, co Hanu motivuje k tomu vnášet svoji víru do toho, co dělá.

Jakou roli pro tebe v životě hraje tvoje římskokatolická identita? Vnímáš to jako určující součást svojí osobnosti?

To bych určitě neřekla. Je to jistě něco, co mě od malička ovlivňuje, nějak určuje mé cesty, hlavně kvůli komunitě, kterou jsem kolem sebe měla a mám. I přesto je ale jasné, že z katolické výchovy vychází mé zvyky, strachy, přednosti i zkušenosti, kterých se jen tak nezbaším.

„...duchovní povolání není jen zasvěcený nebo řeholní život, duchovní povolání je každý život.“ To je poslední věta předmluvy ke knize rozhovorů *Kadas mana*, na které ses autorsky podílela. Co chápeš jako to svoje „povolání“ a v čem je podle tebe duchovní?

Mně vlastně připadá jako povolání můj celý život. A duchovní je na něm jeho duchovní stránka, kterou neodděluju. Žít a žít ve víře a předávat tu víru dál asi spíš vlastními činy a jednáním.

A jak je pro tebe potřebné „otiskovat Boha do veřejného prostoru“, abych parafrázovala vaši knihu?

Pro mě jsou důležité hlavně hodnoty, styl života. To, jak se chováme k sobě samým i k druhým. To se mi zdá jako to hlavní, co bychom od Boha měli předávat dál. Nejsou to určité fráze ani učení nebo katechismus, ale je to ten způsob života.

Vychází tvoje angažmá v aktivismu nějakým způsobem z křesťanských základů?

Myslím, že hájit pravdu, spravedlnost a demokracii je hlavní úkol křesťana. Pokud nám jako křesťanům jsou zvnitřňovány nějaké hodnoty, život v pravdě, péče o lidi kolem, tak si myslím, že to je náš úkol. V různých oblastech, samozřejmě nejen v politice.

Sama žertovně říkáš, že i přes své jméno Strašáková ne vždycky máš pro strach uděláno. Z čeho máš strach?

Mám strach ze zklamání v osobním životě. To je věc, na které musím pracovat, protože tím je pak trochu znemožňován i ten život v pravdě. Třeba když člověku některé věci neříkám z obavy, že se nějak zklamu. Nevím, čím to je, ale v současné době vnímám jako svůj největší strach právě tohle.

na pódiu při jedné z demonstrací

V říjnu 2022 jsi na happeningu „Česko proti strachu“ před plným Václavským náměstím provedla coming-out.

Představuju si, že to chtělo velkou odvahu. Co tě k tomu vedlo?

Nebudu říkat, že to bylo jednoduché, ale dobře jsem věděla, že to říkám v prostředí, kde se mi nemůže nic stát, takže to vlastně žádné hrdinství nebylo. Cítila jsem velkou vlnu přijetí a pocit bezpečí, jak od lidí v publiku, tak i v zákulisí. Je pro mě důležité, že kolem sebe mám bezpečné prostředí – rodinu, kamarády, práci, komunitu, kde jsem tohle mohla říct, aniž bych se musela obávat reakcí. Tím hlavním důvodem bylo mé doufání, že to může pomoci společnosti, lidem kolem mě. Dlouhodobě sleduju homofobní jednání, a to i v církvi. Proto jsem na podiu taky zároveň řekla, že jsem katolička. Šlo mi o to ukázat, že LGBT+ lidé jsou kolem nás, i když ►

o tom někdy ani nevíme, protože ti lidé to nemají vytetované na čele a nejsou nijak jiní. Roli pro mě hrála i vyhrčená debata, když se šířil strach a extremistické tendence. A když pak přišla i ta vražda [12. října 2022 zastřelil homofobní jedinec v Bratislavě poblíž baru Tepláreň dva členy LGBT+ komunity, pozn. red.], tak jsem si řekla, že už mi svědomí nedovolí dál mlčet.

A zafungovalo to? Ozývají se ti lidé s tím, že jim pomohlo, když ses otevřela?

Ano, ozývají, i když to nejsou stovky. Znam konkrétní případy svých kamarádů, píšou mi ale i cizí lidi, že jim to dodalo odvalu anebo sounáležitost. Myslím, že to pomohlo i týmu našeho spolku a jeho příznivcům.

Nebála ses odsudků z církevního prostředí?

Nějaké špatné reakce samozřejmě přišly, ale nic zásadního. Naopak jsem se dočkala i podpory, třeba od kněží, od kolegů z rádia Proglas a podobně.

Co tě vlastně vedlo k tomu angažovat se v občanském aktivismu? Kdy ses začala zajímat o politiku?

Poprvé jsem byla volit v druhé přímé prezidentské volbě v r. 2018, ale už po té první v roce 2013 jsem si všímala, že společenské nálady se proměňují a politická debata je vyhrčená. Tehdy jsem začala politiku sledovat, hlavně proto, že mě zajímalo, jaký má politická situace dopad na společnost, což mě nejvíc trápilo. Jednoho dne jsem brouzdala po facebooku a našla jsem pozvánku na studentskou stávku „Výjdi ven“, kterou iniciovala DAMU, a byla tam výzva „uspořádejte ji i ve svém městě“. S tím obsahem jsem souzněla, a tak jsem napsala organizátorům. Představovala jsem si, že se sejdem na deset minut na náměstí, přijde nás tam pár a bude to fajn. Když se to pak dalo dohromady, byla z toho událost o 2000 studentech na místě a další tisícovce po brněnských školách a fakultách.

Jaká je vlastně podle tebe současná situace ve společnosti?

Myslím, že naděje tady je. Je důležité si všimnout těch dobrých příkladů, aby člověk nebyl pořád jen v depresi z toho, že to nikdy nebude lepší. Do politiky vstupují mladí schopní lidé. Proměňuje se situace v komunální politice. Přibývá aktivních lidí. Je vidět, že politika jde dělat líp, pravdivě a se ctí, i když to samozřejmě má stále mezery. V souvislosti s populismem se zhoršuje politická kultura, ale z politické situace nejsem nijak skeptická. Dokonalé to nebude nikdy, ale důležité je k té dokonalosti aspoň směřovat.

Jako mluvčí neziskové organizace s poměrně vyhraněnými názory jistě musíš dostávat spoustu negativních reakcí nejen na spolek sám, ale i na svoji hlavu. Jak se s tím vyrovnáváš? Co ti pomáhá se z toho nesesypat a neutéct do lesa?

Utíkám do lesa, neberu se vážně. Věřím spolku a práci, kterou dělám. Nesleduju diskuse na sociálních sítích. Co se týče negativních reakcí, myslím, že jsem ušla nějakou cestu, už jsem si na ošklivé reakce zvykla. Naučila jsem se nebrat se tak vážně. Konstruktivní kritiku samozřejmě přijímám a diskutuji o ní. Horší je, když jsou to útoky na moji rodinu, třeba na mámu, která se jmenuje stejně jako já. Z toho jsem pak smutná.

Co duchovno, to pomáhá?

Jasně, že pomáhá, ale ne tak, že bych se pomodlila a bylo to dobré. Z deprese mi různec nepomůže. Pomáhá mi duchovní komunita a to, z čeho jsem vyrostla a jaké mám hodnoty. Třeba to, že se učím přijímat ostatní lidi. Že chápu, proč přichází kritika a že se nám ne vždy všechno povede. Každý dělá chyby.

Jsi taky publicistka, podílíš se na přípravě pořadu Bez filtru. Jak se ti to daří skloubit?

Teď se to moc nedaří. Na začátku roku jsem nějak nemohla, zatím dělám druhý rozhovor. Dřív to šlo líp, letos je nějaký těžší rok. Mrzí mě, že kolegům nepomáhám, ale nějak na to nemám myšlenky.

Já si představuju, že dělat křesťansky orientované rozhovory vlastně může být celkem fajn protipól k tomu divokému světu politiky. Je pro tebe Bez filtru takovou duchovní oázou, kde čerpáš energii?

Při rozhovoru samotném si samozřejmě člověk moc neodpočine, ale jinak mě to nabíjí, proto to taky dělám. Všechny příběhy a všichni hosté mi připadají fascinující. I to, že se dozvídám nové věci, nové pohledy na svět a na víru. Nejde přímo o křesťanství, ale spíš o víru, o to, že tě něco přesahuje.

Pořad Bez filtru dává v rozhovorech prostor svědčit o víře respondentů i tvojí, takže má vlastně evangelizační potenciál. Vnímáš tam i tuhle rovinu a je pro tebe důležitá?

Určitě. To je vlastně to nejdůležitější, co na tom pořadu vidím. A nemyslím evangelizaci ve smyslu předávání katolické víry, ale spíš nabízení nového pohledu na život a na víru. I u křesťanů samotných. Otvíráme témata, která jsou v církvi choulostivá nebo tabu. To mi připadá ještě důležitější než ta evangelizace.

V medailonku na webu Bez filtru máš napsáno, že „raději posloucháš, než mluvíš, což je dobrá průprava pro novinářskou práci“. Je pro tebe naslouchání taky dobrá průprava pro to být křesťan?

Boha a duchovno vnímám v druhých, možná proto víc poslouchám. Asi to mám přirozeně tak, že naslouchání mi vyhovuje víc. Taky se samozřejmě někdy ráda svěčím, ale protože vnímám Boha skrze lidské příběhy, radši poslouchám, protože mě to posouvá dál.

Ještě jeden citát z předmluvy *Kadas mana*: „Bůh nás dokáže dosáhnout v každé situaci, na každém místě, v jakékoliv chvíli. (...) být s Bohem je možné kdykoliv a kdekoliv – ve sprše, na kafi, při výměně sifónu nebo při sprejování stěny.“ V jaké chvíli a kde „dosahuje“ Bůh tebe?

V přírodě. Já vím, je to klišé, ale když vstoupím o samotě do přírody, tak najednou cítím úplně jiný svět. Cítím klid v duši a vnímám všechno kolem sebe jako dar. Vnímám každou jehličku stromu jako něco neuvěřitelně fascinujícího. Třeba to za pár let bude jinak, ale teď to je se mnou takhle.

Editorka Hana Kašpárková ve své předmluvě taky zmiňuje to, že Pán Bůh umí člověka zaskočit, když to ten člověk nečeká. Kdy zaskočil svojí přítomností tebe?

Nedokážu to úplně specifikovat, ale vlastně bych řekla, že to bylo po tom coming outu. Byl to takový pocit roztřesení, ale zároveň klidu. Možná to ale bylo tím, že jsem se jako první potkala s Benem Rollem, což je, jako když tě obejmě sám Pán Bůh. (*směje se*)

Kde se cítíš víc doma? V aktivismu, nebo v publicistice?

V publicistice se cítím příjemně, ale ne kvalifikovaně. Při rozhovorech jsem pořád nejistá. ►

na setkání římskokatolické farnosti v Brně-Žabovřeskách

Nechci říct, že přímo na pódiu, ale nejlíp se cítím při našich akcích, protože je to něco, kde vidím obrovskou energii.

Poměrně často se pohybuješ mezi evangelíky a máš mezi nimi i řadu přátel. Jak se mezi nimi cítíš? A dává ti to něco?

Když jsem mezi evangelíky, je to jediná chvíle, kdy mám jistý pocit, že katolická církev je jediná správná. (směje se)

To bude titulěk...

Tak vážně. Já mezi katolickým a evangelickým prostředím nevnímám rozdíl, protože v obou případech se pohybuju hlavně mezi mladými lidmi. Neposuzuju lidi podle toho, v jaké církvi jsou.

V rozhovoru pro časopis Respekt v listopadu 2022 jsi řekla, že se chystáš na „několikaměsíční pauzu od aktivismu“. Jaké máš plány?

Dala jsem výpověď ze spolku a odjedu někam pryč. Je mi dvacet pět, v Milionu chviliek pracuju pět let a mám pocit, že neumím nic jiného. Chci

zkusit něco nového, zregenerovat se a nastartovat. Občas mě přepadne pocit, že jsem zbytečný člověk, protože se neučím nové věci, abych mohla společnosti něco dalšího přinášet. Neznamená to, že bych se od Milionu chviliek úplně odřízla, jen teď potřebuju zjistit, co jiného a nového chci ve svém životě dělat.

Jak by měl vypadat svět, ve kterém by sis řekla, že už můžeš aktivismus s klidem pověsit na hřebík?

To asi není možné. Žijeme v demokracii, která je nedokonalá, stejně jako lidi, kteří ji tvoří, a nikdy dokonalá nebude. Musíme pracovat na tom, aby byla lepší a lepší, ale hlavně, aby byla. Takže ta potřeba něco měnit nikdy nezmizí. Já ani nechci žít ve světě, ve kterém aktivismus neexistuje. Aktivismus je skoro všechno. Třeba pomáhat lidem, dělat komunitní zahrádku, kroužky pro děti. Myslím, že bez aktivismu nemůžeme fungovat, protože bychom pořád jen museli někoho následovat a vlastní činnost nevyvíjet.

připravila **Adéla Rozbořilová**, foto: Petr „Zewlakk“

Vrabec, Zuzana Böhmová, Dušan Kadlec

Povzbudivá inaugurace s otazníčky

O místo evangelia ve společnosti se musíme hlásit my sami

Inauguraci prezidenta republiky máme za sebou. Byla odpovědně připravena a střízlivě vedena a pro značnou část společnosti, do které zahrnuji i sebe, byla povzbuzením pro budoucnost našeho národa. A to i přesto, že nový prezident nezamlčuje své nevěrectví, což by pochopitelně nemuselo jít pod nos nám z církevní či křesťanské bubliny. Není však na tom nic divného, vyrůstal tam, kde vyrůstal a vliv na něho měla „víra“ úplně jiná.

Přidávám se do skupiny těch, kdo se zamýšlejí nad tím, jakou roli v případě uvedení takového představitele státu do úřadu má hrát (má-li vůbec) křesťanská víra, prezentovaná nějakým slavnostním aktem či obřadem. Názory jsou rozmanité, přejné i odmítavé. Po letošní inauguraci jsem četl názory, že tam bylo mnoho církevního nebo že to bylo příliš obřadné či to bylo duchovně málo sdělné.

Spojení Hradu s katedrálou a jeho sousedství s arcibiskupským sídlem vyvolává představu, že se jedno bez druhého neobejde. Protože katedrála Hradu vévodí, možná to vyvolává pocit, že duchovní moc má vždy dominovat. Možná také proto jsme mohli být letos svědky něčeho, v čem hrál pan prezident trochu pasivní roli. Není nic nového, nejspíše od začátku nové svobodné doby, že politici nejen křesťanského založení vcelku samozřejmě míří do arcibiskupského paláce. I když nevěří, jdou se setkat s nejvyšším představitelem české částky římskokatolické církve. Co tím kdo sleduje, zůstává většinou nezveřejňováno, čímž vzniká půda pro

dohady, domněnky, interpretace. Ale utužuje se tak pozice církve jako instituce úzce spojené s mocenskou strukturou státu. Jistě pro některé její členy to může být povzbudivé. Nako nec i určité hodnotové souznění, byť nikoliv víra, může při tom hrát roli. Nový prezident zaujatě hovoří o odvaze, slušnosti, vzájemném respektu, porozumění, sebevědomí, tedy o hodnotách, ke kterým se žádný křesťan neotočí zády jenom proto, že o nich mluví ateista.

*prezident Pavel s chotí při vstupu do chrámu
sv. Víta*

Přesto však je to všechno jen malým ospravedlněním pro rozhodnutí učinit jakýsi náboženský obřad, při kterém se minimálně jedna strana mohla cítit cizí až nepříjemně. Letošní inaugurace se podobala té z roku 2013. Prezident, i tehdy nevěrec, ač prý měl na nočním stolku Kralickou bibli, podstoupil nábožensko-kulturní rituál u relikvie českého světce, obklopen zástupem českého duchovenstva. Byl ►

jsem tenkrát u toho a neměl jsem dojem, že tehdejší prezident s rodinou prožíval nějaký mimořádný duchovenský podnět smysluplně určující jeho funkční období. V průběhu dalších let se to už jen potvrzovalo. Letos se tento způsob zvolil opět. S tím, že vyvolal silnější nesouhlas z ekumenického prostředí. Ale kritické hlasy přicházely i ze strany římskokatolické. Když přemyslím o tom, co se děje a co se třeba i změnilo, napadá mě jedna významná příčina.

Když před řádkou let probíhaly rozhovory o finančním narovnání mezi státem a církvemi, jednou ze základních podmínek jednání byla skutečnost, že stát nebude jednat s každou církví zvlášť. Partnery v jednání měly být sdružující organizace, tj. Česká biskupská konference, Ekumenická rada církví a Federace židovských obcí v ČR. Bylo to praktické, pomáhalo to. Jednání nebyla nikterak jednoduchá a nějaké podstatné usnadnění bylo žádoucí. Myslím, že od té doby se u tohoto rozlišování zůstalo i v jiných věcech. Pro pořadatele různých akcí to je praktické, nicméně stírají se zvláštnosti jednotlivých denominací a církví.

Pochopitelně dominuje římskokatolická tradice, což letošní inaugurace rovněž potvrdila. A nemá-li veřejnost příliš přehled o odlišnostech a důrazech, pak se spokojí s tím, že křesťanstvo zajistí největší denominace, a domluví-li se s ostatními, bude dobře. Ve chvíli však, kdy je křesťanství výhradně prezentováno římskokatolickými představiteli, hrozí, že se zůstane u formy spíše společnosti vzdálené, místy až tajemné, ne-li nesrozumitelné. Což neznělo pouze od nekatolických představitelů a členů církví, ale i ze strany římských katolíků. Vzhledem k tomu, že žijeme ve společnosti církevně, věroučně, historicky nepoznamenané, nelze čekat, že by se někdo jiný snažil o pestřejší zastoupení křesťanství na veřejné scéně.

Nejtěžší ovšem je otázka, zda něco takového má vůbec být. A pokud ano, pak zda se s tím dá

něco dělat. Navazuji na slova Davida Nováka, předsedy Rady Církve bratrské, který přidal do debaty na sociální síti: „Pokud vím, pan prezident a jeho choť nejsou věřící. Chtělo se mi jim říci něco ve smyslu: tohle není jediný způsob, jak křesťanství vypadá. A věřte mi, že ekumenu mám moc rád a že mnohých křesťanských tradic si hluboce vážím a inspiroji se z nich.“ (FB, 10. 3. 2023)

To zůstává jako přední úkol křesťanských církví, tedy také její protestantské, evangelické větve. Nikdo za nás neudělá to, aby evangelium s jeho důrazy, pravidly a morálkou vstupovalo do naší společnosti. Musíme sami. Hlásit se o místo, vstupovat na neznámou půdu, být co nejvíce tam, kde je možno léčivou zvěstí evangelia veřejné sféře pomáhat. A upozorňovat na další možnosti a cesty obhospodařování veřejného života. Znovu platí, že je třeba dělat to civilně, nezaujatě, nepateticky.

Právě jako ti, kdo přijali evangelijní svobodu a žijí z ní, kdo ji znají jako to nejlepší pro růst člověka, a proto ji nesou a nabízejí dál. Kdekoli dojde ke shodě, tam se bude dít jednota v pluralitě. Kdekoli bude upřednostňován odlišný přístup, tam zůstaňme u různosti v lásce. To vše ovšem se zájmem o ochranu a rozvíjení života lidské bytosti i celého světa. Proto je na místě velkoryse přijmout nepřítomnost tam, kde se děje něco mimo zadání Kristovo a rámeček evangelia. Taková důslednost nemůže nepřinést ovoce. Třeba takové, že veřejnost (zatím nepříliš poučená) začne rozpoznávat důrazy jednotlivých církevních společenství a tradic, aby jim s větším rozlišováním dávala prostor. Jak mě letošní inaugurace nasměrovala k lepšímu výhledu pro budoucnost, dopad náboženského obřadu mě přivedl do rozpaků a znovu otevřel základní otázky o ekumenu u nás.

Joel Ruml, emeritní synodní senior ČCE, foto:

Lucie Horníková (Člověk a víra)

Může od pionýra vzejít něco dobrého?

Zpráva o návštěvě misijních projektů v Nizozemí

Autor těchto řádků seděl tehdy ve Stuttgartu s otevřenými ústy. Bylo to na Kirchentagu v roce 2015, při představení misijního hnutí *Fresh Expression of Church* ve Velké Británii. Tamější anglikánská církev díky němu poprvé po dlouhé době zaznamenala nárůst účastníků svých aktivit.

Jak je možné, že biskupové historické a tradiční církve tento misijně evangelizační projekt podporují? Jak to dělají, že dokážou oslovit průměrného Angličana, který je podle dostupných údajů stejně sekularizovaný jako průměrný Čech?

V dalších letech se ukázalo, že nám ještě bližší a dlouhodobě spřátelená Nizozemská protestantská církev tento koncept převzala. Aplikuje jej pro svou zemi a pro své sbory pod názvem *Pioneering* podle původního významu tohoto slova „být průkopník, hledat nové cesty“.

Cesta do Nizozemí

Proto se jednou z priorit (staro)nového evangelizačního a misijního odboru ve funkčním období 2021–2027 stala návštěva Nizozemí. Výjezd, který díky svým kontaktům připravil dřívější student misiologie v Nizozemí Jonáš Zejfart, se uskutečnil za účasti dvou členů synodní rady a pěti členů odboru v únoru tohoto roku. Naše očekávání, že bychom právě v Nizozemí mohli najít podněty pro naši praxi misie a evangelizace, bylo vrchovatě naplněno.

Revitalizace sborů...

Nejlepším misijním nástrojem je v dlouhodobém horizontu živý a otevřený farní sbor. V ideálním případě připravuje živé a zajímavé bohoslužby a mnoho dalšího. U lidí zvenčí to probouzí přirozený zájem, takže se po našem pozvání začínají zajímat o náš životní styl i přesvědčení. V dalším kroku se někteří z nich k nám na cestu víry přidávají.

První směr činnosti misijně evangelizačního odboru proto vede tudy: Zprostředkovává sborům zajímavé hosty, přednášky a materiály s tematikou obnovy sborů se zvláštním zaměřením na misijní a evangelizační otevřenost.

Tento ideální stav ovšem často sledujeme jen s odstupem, menším či větším. Důvodů je více, např. to, že v české společnosti vládne – ne naší vinou – hluboká nedůvěra ke všemu institu- ►

cionálnímu, v oblasti náboženství a spirituality zvlášť.

...a nové komunity

Koncept *Fresh Expression of Church* a *Pioneeringu* proto přidává k základní síti sborů ještě druhý model: pestrobarevný a riskantní, vhodný spíše pro městské a velkoměstské prostředí. Jde o koncept misijních a evangelizačních komunit, které se vědomě vzdávají obvyklého pojetí sboru s jeho kompletní strukturou: kostelní či farní budova, farář v tradiční roli, velké staršovstvo, závazné členství v církevní instituci, bohoslužby v klasickém nedělním termínu... Namísto toho přicházejí s nízkoprahovými komunitními aktivitami. Hlavním záměrem je předem odstranit co nejvíce bariér, které průměrnému sekulárnímu vrstevníku brání přiblížit se přímo k Ježíši, Bibli, k živému křesťanskému společenství.

Konkrétní příklady

Jakou konkrétní činnost a jaké komunity naši nizozemští přátelé vytvářejí a nabízejí? Některá z níže uvedených společenství jsme mohli při naší návštěvě poznat osobně, o dalších nám vyprávěli:

- rodinná, mateřská a komunitní centra
- komunity s klášterními prvky pro dlouhodobé i krátkodobé pobyty
- podpůrné skupiny na pomezí pastorační a terapie
- křesťanské komunity pro migranty
- nově založené sbory; na předměstí Assenu jsme navštívili takový, jehož základním misijním konceptem je otevřenost a pohostinnost, vyjadřovaná velmi prakticky stálým konáním Alfa kurzů a setkáváním menších skupinek po domácnostech.
- křesťanské putování a poutnictví
- a mnohé další; např. křesťanské spirituální centrum s masážemi a aromaterapií podle receptů z knihy Exodus. Věci, které dnes popotává především náboženská „ezo“ scéna, se nabízejí v křesťanské variantě.

Jinak řečeno: To, co některé naše sbory už provozují spíše jako zajímavou kuriozitu (hospodské a kavárenské bohoslužby, poutní aktivity, nové nízkoprahové komunity v centru Prahy nebo v průmyslové Karviné...), povýšili v Anglii a v Nizozemí na model, který je církví plně uznán a podporován.

Zásady nových komunit

Nizozemská církev otevře a podpoří novou misijní komunitu, pokud je splněno několik základních podmínek:

- Najde se nejméně tříčlenný tým, který přijde s nápadem na novou kontaktní aktivitu a je ochoten se jí dlouhodobě věnovat (obvykle 5–10 let). Aktivita musí obsahovat prvek sdílení víry. Vyžadován je rovněž potenciál vytvořit v dlouhodobém horizontu samostatné společenství.

- Tento tým se propojí s již existujícím sborem, který se za něj může zaručit a dlouhodobě jej podporovat.
- Dodrží se základní etapa zakladatelské práce: 1. naslouchat Bohu, místnímu kontextu, členům týmu / 2. najít způsob, jak uprostřed cílové skupiny vyjádřit lásku a službu / 3. budovat síť sympatizantů a zájemců / 4. křesťanská formace / 5. tvarování nové církve.
- Tým a sbor dodají třetinu rozpočtu. Další dvě třetiny pak přidá církev. Vedoucí týmu (farář či laik) může být církví zaměstnán, obvykle na zkrácený úvazek.
- Zakladatelské týmy jsou průběžně školeny a koučovány.

Další krok?

Vzhledem k velmi podobnému církevnímu i společenskému kontextu se nabízí využít nabídky našich holandských přátel a s jejich doprovázením otestovat u nás na několika projektech, zda jejich ohlas bude s Nizozemím srovnatelný. Aktuálně je proto úkolem misijního odboru navrhnout, jak prakticky by to mohlo probíhat v podmínkách naší církve. Pokud se to podaří, brzy se v církvi budeme rozhlížet po týmech a sborech, ochotných tyto nové stezky pro nás všechny prošlapat. Hlásíte se?

Roman Mazur

zleva: Roman Mazur, Marcin Pilch, Jana Horáková, Jonáš Zejfart, Pavol Bargár, Daniel Matějka, Pavel Pokorný a Ids Smedema (z nadace SKGO pro rozvoj česko-nizozemských vztahů)

Katarze na jevišti

Tvůrcům se podařilo přetavit maloměšťáckou kauzu v umělecké dílo

Je 19 hodin a představení začíná. Po zcela zaplněném sále se začíná plíživě šířit štiplavý kouř. Scénu postupně naplňují herečky a herci s kadidelnicemi, vonnými tyčinkami a vykuřovadly. V sále je zanedlouho nedýchatelno, od kouře nejednoho diváka páli oči.

Podobně dusivou atmosféru Divadlo Husa na provázku už zažilo. Bylo to v roce 2018, kdy představení s názvem *Vaše násilí, naše násilí* chorvatského režiséra Olivera Frlije zablokovala přímo na jevišti lidským řetězem skupina „Slušní lidé“. Inscenace pobouřila také některé křesťany, v čele s tehdejšími pražským arcibiskupem Dominikem Dukou, který divadlo (přesněji subjekt Centrum experimentálního divadla) zažaloval. Soudní proces se pak táhl až do roku 2022, kdy padl osvobozující rozsudek. Vášně tím však zcela neutichly, hanlivé vzkazy dostával divadelní soubor (který v kontroverzní inscenaci neúčinkoval) i vedení Husy na provázku nadále. Vše rozpoutala fotografie z inscenace, na které údajně Ježíš znásilňuje muslimku.

Divadelníci se proto rozhodli s kauzou vypořádat po svém. Pod taktovkou režiséra Jiřího Havelky a dramaturga Martina Sládečka vznikla inscenace, jejíž náplní je „zběsile očistný scénický obřad na motivy skutečných událostí kolem jedné neskutečné kauzy, v níž hlavní roli sehrála česká společnost“.

Vyjádřit frustraci z neustále přicházejících negativních reakcí a táhlého soudního procesu způsobem sobě vlastním, tedy divadlem, je legitimní. Není ale legitimní reakcí, kterou divadlo může vyvolat, i opovržení a urážka, proti kterým se inscenace vymezuje? Vyvolat emoce je samozřejmě jedna z hlavních funkcí umění. I projevy nelibosti by divadelník měl ustát. Silná reakce ze strany diváka je v pořádku. Apriorně se pohor-

šovat a ježít, když o věci nic nevím, jen proto, že by se mi to mohlo nelíbit, v pořádku není.

To, co se kolem hry *Vaše násilí, naše násilí* strhlo, ale divadelní prkna dalece přesahuje. Zásadní je fakt, že nejhlasitější odpůrci samotnou inscenaci ani neviděli. Jedním z nich byl i kardinál Duka, kterému to přitom nepřekáželo v tom, aby na divadlo podal žalobu.

Tvůrci inscenace připravili barvitý manifest divadelního řemesla. Kontroverzní kauzu, která se odehrála na prknech právě tohoto brněnského divadla, se nebojí ironizovat a dovádět do hořce komických rozměrů. V první části představení zazní útržky některých urážek, kterým divadlo v průběhu kauzy čelilo, včetně názoru, že „všechny herce i ředitele Husy na provázku by měli zabít“. Jiná replika, „představení jsem neviděla, ale nesouhlasím s ním“, je mimoděčným emblémem celé kauzy.

Následuje další scénický blok, který se satiricky věnuje významovému vymezení pojmů metafora a symbol. Jako příklad slouží symbol kříže, reprezentovaný hercem s rozpraženými rukama. Podle kontextu může stejné gesto nabývat různých významů: objetí, pohyb v tlačenici, cvičení na gymnastických kruzích, policistu řídícího dopravu... Záměrně přehnanou názorností a edukativností demonstrují herci divákovi, že na divadle jsou věci „jen jako“. Berou si tak na paškál své hlavní kritiky, kterým zjevně unikla nejen figurativnost ztvárněného, ale nespíš i funkce divadla samotná. „Nechceme, aby se v divadle hrálo to, co se nám nelíbí,“ říká herec symbolizující představitele skupiny „Slušní lidé“.

Hranice společenské přijatelnosti ohledává inscenace s nadhledem, ale také s invencí, například soubojem různých archetypů (křížácký voják, kardinál, nacist v uniformě) a la retro

počítačová hra „Mortal Kombat“ anebo prostřednictvím „striptýzového souboje“ mezi jepitíškou a muslimkou v burce. Protipólem této přijatelné blasfemie je pak motiv znásilnění, který se na jevišti objevuje opakovaně a v různých variantách, vždy ale za doprovodu hlasitého písnotu v pozadí.

Druhá část inscenace se odehrává „za stolem“ a symbolizuje soudní proces mezi kardinálem Dukou a vedením divadla. Postupně zaznívají někdy nejspíš autentické, jindy umělecky modifikované fragmenty protagonistů hlavního líčení, záznamů ze spisů, výpovědí svědků, ale i dopisů diváků či novinových článků. Disputace nad tématy tak abstraktními, jako je svoboda projevu a vyznání, hranice divadla či vkusu, ale i toho, kde končí vtip a začíná hanobení. *Vykouření* na to explicitní odpověď nedává, ačkoliv je vytušitelná. Plejáda názorů, které z úst jednotlivých herců zazní, dává každému divákovi možnost vybrat si ten, který je mu nejbližší.

Pozoruhodná je ta z výpovědí, která tvrdí, že omluvit by se měla naopak (katolická) církev, která v historii způsobila mnoha lidem reálnější újmu než Frlićova provokativní hra. Smutně to doplňuje jiná postava – křesťanka, která miluje všechny kromě homosexuálů, protože to je zvrácenost.

Dramaturgická nápaditost se projevuje i v hravosti, s jakou inscenace využívá některé křesťanské motivy – např. samotné kadidlo, které je v některých církvích užíváno k rituálnímu očištění, dlouhý stůl, odkazující k da Vinciho *Poslední večeři*, světelný nápis „Vykouření“, který v závěru inscenace zamžiká a promění se ve „Vykoupení“ apod.

Jedna z mála výtek Havelkově inscenaci se týká délky představení. Sto minut se pro vykuřování nánosu hnusné atmosféry zdá až až, neustálé omílání hlavního motivu občas brzdí jinak dravý švih scénáře. Lze se domnívat, že tato

repetice v duchu „opakování – matka moudrosti“ byla záměrná, pro kulturně zdatnější část publika to však mohlo být zbytečně přešlapávání na místě.

V. Hauser v inscenaci *Vykouření*

Aktuální společenské sondy jsou zkrátka Havelkovou parketou. Dělá je svérázně, ale zajímavě. Na téže scéně sklízí úspěch jeho dramatické zpracování tématu česko-romského soužití *Gadžové jdou do nebe*. Takřka laboratorní vhled do mezilidských vztahů nabídl v inscenaci *Společenstvo vlastníků* (2017), pojednávající o žabomyších sporech mezi sousedy. Podobný makropohled sleduje i Havelkův film *Mimorádná událost* (2022), nabízející typologickou sondu cestujících ve vlaku.

Vykouření je další z úspěšných děl Jiřího Havelky i Divadla Husa na provázku. Společně se jim podařilo přetavit jednu maloměstskou kauzu v umělecké dílo. Příležitost dělá zloděje. A Havelka i Husa jsou velké ryby.

Adéla Rozbořilová, foto: archiv Divadla Husa na provázku

J. Havelka a kol.: *Vykouření (naší kauzy a vaší kauzy)* [divadelní inscenace]. Režie: Jiří Havelka. Divadlo Husa na provázku, Brno, 18. 3. 2023.

Živý vztah s Bohem může mít každý

O víře mimo kostely

Brněnské nakladatelství Cesta se rozhodlo oslovit tým tvůrců rozhovorového podcastu „Bez filtru“, aby vytvořil knihu rozhovorů. Ti si k nim přizvali pět hostů, kteří vnáší Boha do veřejného prostoru, mimo kostely. Sprejera, hospodského, moderátorku, kadeřníka a bývalého vězně. Ale nakonec s nimi o jejich práci mluvili spíš jen tak mimochodem; do popředí vystupuje především autentický vztah s Bohem. Každý z hostů nám umožňuje nahlédnout do intimních způsobů, kterými svou víru prožívá a s Bohem hovoří. Diskutuje s ním, vyčítá mu, děkuje a někdy jen s důvěrou čeká, co on na to.

Tým autorů spolu původně tvořil podcast „Na Dřeň“ na radiu Proglas. Nyní navazuje právě pořadem „Bez filtru“, ve kterém se nebojí otvírat i (v církvi) kontroverzní nebo palčivá témata. Právě teď si třeba můžete poslechnout jejich seriál *Když celibát bolí*. Umějí pokládat otázky, které jdou na hloubku, a tak vést právě rozhovory otevřené a „bez filtru“.

Kniha začíná rozhovorem Anežky Wiewiorové s Janem Špilarem, jáhnem a kadeřníkem. To, že je dnes právě kadeřník a jáhen, sám neplánoval, v rozhovoru proto popisuje, jak ho na jeho složité životní cestě Bůh provázel a připravoval. V kadeřnictví se Janu Špilarovi lidé svěřují do péče. A Bůh je tu, jak on říká, přítomen stejně jako kdekoli jinde.

Ondřej Havlíček vedl s rozhovor s redaktorkou Rádia 7 Lucií Endlicherovou, která se otevřeně svěřila s tím, jaké je být „single“, když vás „Bůh stvořil se srdcem manželky a matky“, a jaká byla její cesta k víře, že je pro Boha výjimečná, přestože si nesla zranění nechtěného dítěte.

Alžběta Havlová mluvila se svým hostem Zdeňkem Papouškem například o tom, jak vnášel Boha během svého mandátu do Senátu a jak ho teď vítá v rozhovorech ve své hospodě U Pana Župana. Když ho Alžběta poprosila, zda by se s ní pomodlil v jazycích, jeho modlitbu otvírala právě slova „kadas mana“.

S Matějem Novým vedla rozhovor Marie Moreno. Především o jeho obrácení ve vězení a současné službě bezdomovcům, ale také o tom, jaké je zamilovat se do Pána Ježíše a svěřit mu nejen stmelování rozpadlého manželství, ale třeba i vedení při opravě sifonu pod umyvadlem.

S výtvarníkem a streetartistou Timem si povídala Hana Strašáková. Mluvili o tom, jak se Timo cítí v katolické církvi nebo proč by někdy nechal radši Boha doma na policii. „Úvah o Bohu jsem naprndał hodně, ale nejdůležitější je najít si čas na přímý rozhovor s ním,“ říká Timo.

SVÝMI slovy to různě zdůrazňují všichni respondenti. V rozhovorech svědčí o tom, že každý z nás má možnost žít v živém vztahu s Bohem. Protože jak píše editorka knihy Hana Kašpárková: „Duchovní povolání není

jen zasvěcený nebo řeholní život, duchovní povolání je každý život.“

Sára Konvalínková

Kolektiv autorů Bez filtru: Kadas mana. Pět rozhovorů o Bohu mimo kostely. Brno, Cesta 2022, 208 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Jak se rodí veršované kázání

„Napiš veršované kázání,“ dobírá si mě čas od času jeden farář, kamarád.... Ano, ráda skládám slovíčka a veršuji, jsem schopna „vystříhnout“ improvizovanou báseň, zazpívat píseň na zadané téma v rámci divadelní improshow. Ale napsat kázání? Celé ve verších? Jak by to vypadalo? „Proč ležiš? Nechápeš, co řekl Ježíš, řeknu ti to ještě jednou od píky, jdi do světa získávat učedníky...“ No, tohle asi ne... Moje představa kázání, básně, poetické, oslovující, hřejivé, potěšující je prostě jiná! Je mrazivé sobotní ráno. Jdu ztichlou, vyliďnou, trochu smutnou Prahou a v hlavě se mi melou vzpomínky. Vzpomínky jako kamínky dlažby zasypané sněhem, zanesené mnoha lety, která uběhla. Vzpomínky jako plamínky, které hřejí a možná i trochu pálí... Vzpomínky na člověka, který tady ještě před několika dny byl, a už není. Vzpomínky se mi skládají do mozaiky, párují se, rýmují se, jako když vzniká báseň. Rytmická chůze mi rytmitizuje i moje myšlenky.

Před kostelem je hrozen lidí, uvnitř už je téměř plno, nahoře, dole, pak je kostel plný. Myšlenky, emoce i oči těkají, nesourodé myšlenky a nesourodé společenství nejrůznějších lidí, které spojuje jeden člověk, žena, Jitka, se kterou jsme se dnes všichni přišli rozloučit.

Do tíživého smutku zazní slova evangelia Matoušova 4,26–29: „S Božím královstvím je to tak, jako když člověk zaseje semeno do země,

ať spí či bdí, v noci i ve dne, semeno vzchází a roste, on ani neví jak...“ A následuje kázání, slovo naděje, která propojuje naši minulost, přítomnost i budoucnost. Přes naše vzpomínky, zážitky, náš momentální smutek a žal nás uvádí dál do toho, co bude zítra, pozítří, co bude pak... Nevíme, jak vzchází a roste to, co bylo zaseto. Slyšíme ale, že roste. To, co jiný začal a nestihl dokončit, nemusí uvadnout, skončit. Může to pokračovat, růst dál. S těmi slovy začíná můj smutek přerůstat v jistotu, že to, co bylo zaseto, neuschne. Všechna zrníčka, která Jitka rozhazovala na všechny strany, spí pod sněhovou pokrývkou, jiná už klíčí, z některých jsou sazenice a z dalších jsou vysoké rostliny, které vydávají úrodu. Každé z těch zrníček má šanci na život, může růst dál... a vše, co dnes zaznělo, v nás působí ani nevíme jak, vzchází, roste.

Poprvé po 12 letech jsem schopna zazpívat všechny sloky Moci předivné a nerozplakat se. Místo, kde byl starý smutek a vzpomínky, naplnilo něco nového. Když vycházím z kostela, snášeji se z nebe sněhové vločky, hvězdičky, kapičky, slzičky, ale nebude to dlouho trvat a přijde jaro... Slova kázání si nesu v sobě, leží, klíčí, nabývají sílu a budou růst. Říkám si – jo! Napišu někdy veršované kázání, už mám začátek: „Je to prosté, co Bůh zasel, roste!“

Simona Kopecká, náměstkyně synodního kurátora

Jarní vánek

foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Jana Plíšková

členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Jaroslav Pechar, Lenka

Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: Benfoto (instalace Martiny
Kadlecové ve sboru ve
Sněžném)

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka květnového čísla
je 23. 4. 2023.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem *Praxe víry*.

29. 4. – 5. 5. 2023

Jarní setkání v Janských Lázních

SETKÁNÍ, UVAŽOVÁNÍ,
ROZHOVORY

Hlavní téma: SESTRY V AKCI

prihlasky.e-cirkev.cz

ČESKÝ BRATR

evangelický měsíčník

Společně tvoříme církev.

Odebírejte časopis Český bratr i Vy!

<http://ceskybratr.cz>
ceskybratr@e-cirkev.cz
+420 224 999 236

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ